

U S T A W A

z dnia

o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb przeciwdziałania, w celu ochrony interesu publicznego, praktykom polegającym na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów, jeżeli to wykorzystywanie wywołuje lub może wywołać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, zwanych dalej „umowami”, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich w rozumieniu przepisów o bezpieczeństwie żywności i żywienia, zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami, jeżeli:

- 1) łączna wartość obrotów między nimi w roku wszczęcia postępowania w sprawie praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej lub w którymkolwiek z dwóch lat poprzedzających rok wszczęcia postępowania przekracza 50 tys. zł oraz
- 2) obrót, o którym mowa w art. 33 ust. 1, nabywcy albo dostawcy, który stosował praktykę polegającą na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej, a w przypadku gdy należy on do grupy kapitałowej w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, 1618 i 1634) obrót tej grupy w roku poprzedzającym rok wszczęcia postępowania, o którym mowa w pkt 1, przekracza 100 mln zł.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego i ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych.

Art. 3. Przepisów ustawy nie stosuje się w przypadku gdy:

- 1) dostawca zbywa produkty rolne lub spożywcze nabywcy mającemu formę spółdzielni, której dostawca jest członkiem;
- 2) dostawca będący członkiem:
 - a) grupy producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach sprzedaje produkty rolne lub spożywcze do grupy producentów rolnych, której jest członkiem,
 - b) wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów owoców i warzyw w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu sprzedaje owoce lub warzywa członkom tej grupy,
 - c) uznanej organizacji producentów owoców i warzyw w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu sprzedaje owoce lub warzywa członkom tej organizacji.

Art. 4. Ochrona przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej przewidziana w ustawie nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw, w szczególności z przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) przedsiębiorca – przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów;
- 2) dostawca – przedsiębiorcę, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze oraz odpłatnie zbywa je nabywcy;
- 3) nabywca – przedsiębiorcę, który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze w celu ich sprzedaży lub odsprzedaży;
- 4) produkt rolny lub spożywczy – środek spożywczy w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w sprawie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.²⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463);

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 245 z 29.09.2003, str. 4 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 614, Dz. Urz. UE L 100 z 08.04.2006, str. 3,

- 5) rok obrotowy – rok obrotowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.³⁾);
- 6) tajemnica przedsiębiorstwa – tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. poz. 1503, z późn. zm.⁴⁾).

Rozdział 2

Praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową

Art. 6. Zakazane jest nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy.

Art. 7. 1. Przewagą kontraktową w rozumieniu ustawy jest sytuacja nabywcy względem dostawcy, w której dla dostawcy nie istnieją wystarczające i faktyczne możliwości zbycia produktów rolnych lub spożywczych do innych nabywców oraz występuje znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść nabywcy, albo dostawcy względem nabywcy, w której dla nabywcy nie istnieją wystarczające i faktyczne możliwości nabycia produktów rolnych lub spożywczych od innych dostawców oraz występuje znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść dostawcy.

2. Wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża lub narusza istotny interes drugiej strony.

3. Nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polega w szczególności na:

- 1) nieuzasadnionym rozwiązaniu umowy lub zagrożeniu rozwiązaniem umowy;
- 2) przyznaniu wyłącznie jednej stronie uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia;
- 3) uzależnieniu zawarcia lub kontynuowania umowy od przyjęcia lub spełnienia przez jedną ze stron innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy;
- 4) nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze.

Dz. Urz. UE L 60 z 05.03.2008, str. 17, Dz. Urz. UE L 188 z 18.07.2009, str. 14 i Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 613, z 2014 r. poz. 768 i 1100, z 2015 r. poz. 4, 978, 1045, 1166, 1333, 1844 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 615.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. poz. 959, 1693 i 1804, z 2005 r. poz. 68, z 2007 r. poz. 1206 oraz z 2009 r. poz. 1540.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową

Art. 8. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, jest organem właściwym w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 9. 1. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczyna się z urzędu.

2. Wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową może być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym.

Art. 10. 1. Prezes Urzędu może wszcząć z urzędu, w drodze postanowienia, postępowanie wyjaśniające, jeżeli okoliczności wskazują na możliwość naruszenia przepisów ustawy.

2. Postępowanie wyjaśniające może mieć na celu w szczególności wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

3. Zakończenie postępowania wyjaśniającego następuje w drodze postanowienia.

4. Postępowanie wyjaśniające nie powinno trwać dłużej niż 4 miesiące, a w sprawach szczególnie skomplikowanych – nie dłużej niż 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

Art. 11. 1. Przedsiębiorca może zgłosić Prezesowi Urzędu, na piśmie, zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania wobec niego praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) wskazanie podmiotu, któremu jest zarzucane stosowanie praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową;
- 2) opis stanu faktycznego będącego podstawą zawiadomienia;
- 3) uprawdopodobnienie naruszenia przepisów ustawy;
- 4) dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie.

3. Do zawiadomienia dołącza się wszelkie dokumenty, które mogą stanowić dowód naruszenia przepisów ustawy.

4. Prezes Urzędu przekazuje, na piśmie, zgłaszającemu zawiadomienie informację o sposobie rozpatrzenia zawiadomienia wraz z uzasadnieniem, w terminie określonym w art. 35–37 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 12. Prezes Urzędu, bez wszczynania postępowania, może wystąpić do przedsiębiorcy w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Przepis art. 49a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 13. 1. Stroną postępowania jest każdy wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Prezes Urzędu wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową i zawiadamia o tym strony postępowania.

Art. 14. 1. Przedsiębiorcy są obowiązani do przekazywania wszelkich koniecznych informacji i dokumentów na żądanie Prezesa Urzędu.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:

- 1) wskazanie zakresu informacji;
- 2) wskazanie celu żądania;
- 3) wskazanie terminu udzielenia informacji;
- 4) pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd.

3. Każdy ma prawo składania, na piśmie, z własnej inicjatywy lub na prośbę Prezesa Urzędu, wyjaśnień dotyczących istotnych okoliczności sprawy.

Art. 15. W postępowaniu w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową stosuje się odpowiednio przepisy art. 5, 51–61, 69, 71–73, 74, 77, 78 i 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 16. 1. W toku postępowania przed Prezesem Urzędu może być przeprowadzona przez upoważnionego pracownika Urzędu lub Inspekcji Handlowej, zwanego dalej „kontrolującym”, kontrola u każdego przedsiębiorcy, zwanego dalej „kontrolowanym”, w zakresie objętym tym postępowaniem.

2. Prezes Urzędu może upoważnić do udziału w kontroli osoby posiadające wiadomości specjalne, jeżeli do przeprowadzenia kontroli są niezbędne tego rodzaju wiadomości.

3. Do upoważnień do przeprowadzenia kontroli lub do udziału w kontroli stosuje się art. 105a ust. 3–7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 17. 1. W celu uzyskania informacji mogących stanowić dowód w sprawie kontrolujący ma prawo:

- 1) wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego;
- 2) żądania udostępnienia związanych z przedmiotem kontroli akt, ksiąg, wszelkiego rodzaju pism, dokumentów oraz ich odpisów i wyciągów, korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną, informatycznych nośników danych w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, innych urządzeń zawierających dane informatyczne lub systemów informatycznych, w tym także zapewnienia dostępu do systemów informatycznych będących własnością innego podmiotu zawierających dane kontrolowanego związane z przedmiotem kontroli w zakresie, w jakim kontrolowany ma do nich dostęp;
- 3) sporządzania notatek z materiałów i korespondencji, o których mowa w pkt 2;
- 4) żądania sporządzenia przez kontrolowanego kopii lub wydruków materiałów, korespondencji, o których mowa w pkt 2, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w pkt 2;
- 5) żądania od kontrolowanego lub osób przez niego upoważnionych:
 - a) ustnych wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli,
 - b) udostępnienia i wydania przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie.

2. Osobie upoważnionej do udziału w kontroli na podstawie art. 16 ust. 2 przysługują uprawnienia kontrolującego w zakresie wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego oraz dostępu do materiałów i korespondencji oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a także do sporządzania z nich notatek.

3. W toku kontroli kontrolujący może korzystać z pomocy funkcjonariuszy innych organów kontroli państwowej lub Policji. Organy kontroli państwowej lub Policja wykonują czynności na polecenie kontrolującego.

4. Do utrwalania przebiegu kontroli lub poszczególnych czynności w jej toku przy pomocy urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk stosuje się art. 105b ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 18. 1. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona są obowiązani do:

- 1) udzielenia żądanych informacji;

- 2) umożliwienia wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego;
- 3) udostępnienia i wydania materiałów, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2, lub innych przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie;
- 4) umożliwienia dostępu do informatycznych nośników danych, urządzeń lub systemów informatycznych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2, w zakresie informacji zgromadzonych na tych nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, w tym do korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, mogą odmówić udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli tylko wtedy, gdy naraziłoby to je lub ich małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, na odpowiedzialność karną. Prawo odmowy udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 19. 1. Kontrolowany zapewnia kontrolującemu oraz osobom upoważnionym do udziału w kontroli warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, w szczególności:

- 1) sporządza we własnym zakresie kopie lub wydruki materiałów i korespondencji, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub systemach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2;
- 2) zapewnia, w miarę możliwości, samodzielne, zamknięte pomieszczenie, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia kontroli;
- 3) zapewnia wydzielone miejsce do przechowywania dokumentów i zabezpieczonych podczas kontroli przedmiotów;
- 4) udostępnia środki łączności, którymi dysponuje, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności kontrolnych.

2. Kontrolowany dokonuje potwierdzenia za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków.

3. W przypadku odmowy przez kontrolowanego potwierdzenia za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków potwierdza je kontrolujący, o czym czyni wzmiankę w protokole kontroli.

Art. 20. Do kontroli przeprowadzanej na podstawie art. 16 ust. 1 stosuje się art. 105f–105h, art. 105j i art. 105k ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 21. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.⁵⁾), z wyłączeniem art. 79, art. 80, art. 82 i art. 83 tej ustawy.

Art. 22. 1. Podmiot, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2, którego prawa zostały naruszone w toku kontroli, może wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, zwanego dalej „sądem ochrony konkurencji i konsumentów”, na czynności kontrolne wykraczające poza zakres przedmiotowy kontroli lub inne czynności kontrolne podjęte z naruszeniem przepisów, w terminie 7 dni od dnia dokonania tych czynności.

2. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje kontroli.

3. Zażalenie wnosi się do sądu ochrony konkurencji i konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu, który przekazuje je, wraz z odpowiedzią, do tego sądu w terminie 7 dni od dnia wniesienia zażalenia.

4. Sąd ochrony konkurencji i konsumentów rozpoznaje zażalenie w terminie 7 dni od dnia jego przekazania przez Prezesa Urzędu. Postanowienie sądu uzasadnia z urzędu. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie do sądu drugiej instancji.

5. W przypadku uwzględnienia zażalenia przez sąd ochrony konkurencji i konsumentów dowody uzyskane w wyniku zaskarżonej czynności kontrolnej nie mogą być wykorzystane w prowadzonym postępowaniu oraz w postępowaniach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 23. Prezes Urzędu umarza postępowanie, w drodze postanowienia, w przypadku nienałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 34 lub art. 35.

Art. 24. 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W sprawach dotyczących dowodów w zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale w postępowaniu przed Prezesem Urzędu stosuje się odpowiednio art. 227–315 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 699, 875, 978, 1197, 1268, 1272, 1618, 1649, 1688, 1844 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 65, 352, 615, 780, 868, 903 i 960.

Art. 25. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową powinno być zakończone nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia. Przepisy art. 35–38 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

Art. 26. 1. Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 6.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakazuje zaniechanie stosowania praktyki naruszającej zakaz, o którym mowa w art. 6, jeżeli do czasu wydania tej decyzji praktyka nie została zaprzestana.

3. Ciężar udowodnienia, że praktyka naruszająca zakaz, o którym mowa w art. 6, została zaprzestana spoczywa na stronie postępowania.

Art. 27. 1. Jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 11 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 6, a strona postępowania zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań w celu zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać tę stronę do wykonania tych zobowiązań i określić termin wykonania tych zobowiązań.

2. W przypadku gdy strona postępowania zaprzestała naruszania zakazu, o którym mowa w art. 6, i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakłada na stronę postępowania obowiązek składania, w wyznaczonym terminie, informacji o stopniu realizacji zobowiązań, o których mowa w ust. 1.

4. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, przepisów art. 26 i art. 33 ust. 1 nie stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 6.

5. Prezes Urzędu może, z urzędu, uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy:

1) została ona wydana w oparciu o nieprawdziwe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub dokumenty;

2) strona postępowania nie wykonuje zobowiązań lub obowiązków, o których mowa w ust. 1–3.

6. Prezes Urzędu może, za zgodą strony postępowania, z urzędu uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy nastąpiła zmiana okoliczności mających istotny wpływ na wydanie tej decyzji.

7. W przypadku uchylenia decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu orzeka co do istoty sprawy.

Art. 28. Prezes Urzędu może nadać rygor natychmiastowej wykonalności decyzji w całości lub w części, jeżeli stosowanie praktyki zagraża dalszemu funkcjonowaniu przedsiębiorcy, w stosunku do którego strona postępowania wykorzystywała przewagę kontraktową.

Art. 29. Od decyzji Prezesa Urzędu przysługuje odwołanie do sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia. Art. 81 ust. 2, 3, 4 i 5 oraz art. 82 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 30. Prezes Urzędu publikuje na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w całości treść decyzji wydawanych na podstawie przepisów ustawy, z zastrzeżeniem, że publikacja uzasadnienia nie obejmuje tajemnicy przedsiębiorstwa, jak również innych informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów. Publikacja jest opatrzona informacją, czy decyzja jest prawomocna.

Art. 31. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio w sprawach nakładania kar pieniężnych.

Art. 32. 1. Nie wszczyna się postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynęły 2 lata.

2. Nie wszczyna się postępowania w sprawach nakładania kar pieniężnych, jeżeli upłynęły 2 lata od końca roku, w którym:

- 1) dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy;
- 2) uprawomocniła się decyzja o nałożeniu kary pieniężnej.

Rozdział 4

Przepisy o karach pieniężnych

Art. 33. 1. Prezes Urzędu może nałożyć na dostawcę albo nabywcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli dostawca albo nabywca, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6.

2. Obrót, o którym mowa w ust. 1, oblicza się jako sumę:

- 1) przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat – w przypadku dostawcy albo nabywcy, o którym mowa w ust. 1, sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 2) przychodów wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym równoważnym do rachunku zysków i strat sporządzanym na podstawie przepisów o rachunkowości lub w innym dokumencie podsumowującym przychody w roku obrotowym, w tym w sprawozdaniu z wykonania budżetu – w przypadku dostawcy albo nabywcy, o którym mowa w ust. 1, który nie sporządza rachunku zysków i strat na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 3) udokumentowanych przychodów uzyskanych w roku obrotowym, w szczególności ze sprzedaży produktów, towarów lub materiałów, przychodów finansowych oraz przychodów z działalności realizowanej na podstawie statutu lub innego dokumentu określającego zakres działalności dostawcy albo nabywcy, o którym mowa w ust. 1, a także wartości uzyskanych przez tego dostawcę albo nabywcę dotacji przedmiotowych – w przypadku braku dokumentów, o których mowa w pkt 1 i 2.

3. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, powstał w wyniku połączenia lub przekształcenia innych podmiotów, obliczając wysokość jego obrotu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu uwzględni obrót osiągnięty przez te podmioty w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

4. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, nie dysponuje przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, danymi finansowymi niezbędnymi do ustalenia obrotu za rok obrotowy poprzedzający rok nałożenia kary, Prezes Urzędu, nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1, uwzględni obrót osiągnięty przez tego dostawcę albo nabywcę w roku obrotowym poprzedzającym ten rok.

Art. 34. Prezes Urzędu może również nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 50 000 000 euro, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie:

- 1) nie udzielił informacji żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 14 lub art. 27 ust. 3 lub udzielił nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji;
- 2) uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 16, w tym nie wykonuje obowiązków określonych w art. 18 ust. 1 lub art. 19 ust. 1.

Art. 35. Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10 000 euro za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu decyzji wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 lub art. 27 ust. 1, postanowień wydanych na podstawie art. 105g ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 20 lub wyroków sądowych w sprawach z zakresu praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Karę pieniężną nakłada się, licząc od daty wskazanej w decyzji.

Art. 36. 1. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć na osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości do pięćdziesięciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego dzień wydania decyzji, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli osoba ta, umyślnie albo nieumyślnie:

- 1) nie wykonała decyzji, postanowień lub wyroków, o których mowa w art. 35;
- 2) uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 16, w tym nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 18 ust. 1 lub art. 19 ust. 1.

2. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną w wysokości, o której mowa w ust. 1, na:

- 1) osobę upoważnioną przez kontrolowanego, o której mowa w art. 18, za:
 - a) udzielenie w toku kontroli nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji żądanych przez Prezesa Urzędu,
 - b) uniemożliwianie lub utrudnianie rozpoczęcia lub przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 16, w tym niewykonanie obowiązków, o których mowa w art. 18 ust. 1 lub art. 19 ust. 1;

- 2) osobę, o której mowa w art. 105a ust. 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 16 ust. 3, będącą pracownikiem kontrolowanego, za uniemożliwianie lub utrudnianie okazania dokumentów wymienionych w art. 105a ust. 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości 5000 zł na:

- 1) świadka za nieuzasadnioną odmowę zeznań lub nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie Prezesa Urzędu;
- 2) biegłego za nieuzasadnioną odmowę złożenia opinii, nieusprawiedliwione opóźnienie złożenia opinii lub nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie Prezesa Urzędu.

Art. 37. 1. Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, o której mowa w:

- 1) art. 33 ust. 1, uwzględnia w szczególności okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności dostawcy albo nabywcy, która stanowiła przedmiot naruszenia, oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia;
- 2) art. 34 i art. 36 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, uwzględnia wpływ naruszenia na przebieg i termin zakończenia postępowania;
- 3) art. 35 i art. 36 ust. 1 pkt 1, uwzględnia skutki rynkowe niewykonania decyzji, postanowień i wyroków, o których mowa w art. 35.

2. Ustalając wysokość nakładanych kar pieniężnych zgodnie z ust. 1 pkt 1, Prezes Urzędu bierze pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie.

3. Okolicznościami łagodzącymi, o których mowa w ust. 2, są w szczególności:

- 1) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia;
- 2) zaniechanie przez dostawcę albo nabywcę, z własnej inicjatywy, stosowania praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu;
- 3) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- 4) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

4. Okolicznościami obciążającymi, o których mowa w ust. 2, są umyślność naruszenia i dokonanie uprzednio podobnego naruszenia.

Art. 38. 1. Środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych, o których mowa w art. 33–36, stanowią dochód budżetu państwa.

2. Karę pieniężną uiszcza się w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej.

3. W razie upływu terminu, o którym mowa w ust. 2, kara pieniężna podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. W przypadku nieterminowego uiszczenia kary pieniężnej odsetek nie pobiera się.

5. W przypadku uchylecia albo zmiany prawomocnej decyzji, których następstwem jest uchylene nałożonej kary pieniężnej lub obniżenie jej wysokości, uiszczona kara pieniężna podlega zwrotowi w części albo w całości, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zwrotu tej kary, wraz z odpisem orzeczenia sądu, i w uzasadnionym przypadku, stwierdzeniem jego prawomocności. Przy zwrocie kary odsetek nie nalicza się.

Art. 39. Prezes Urzędu może, na wniosek przedsiębiorcy lub innych osób, o których mowa w art. 36, odroczyć uiszczenie nałożonej kary pieniężnej albo rozłożyć ją na raty ze względu na ważny interes wnioskodawcy. Art. 113 ust. 2–7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 40. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.⁶⁾) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII:

1) tytuł działu IVa otrzymuje brzmienie:

„Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową”;

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616, 945, 1091, 1161, 1296, 1585, 1626, 1741 i 1924, z 2015 r. poz. 2, 4, 218, 539, 978, 1062, 1137, 1199, 1311, 1418, 1419, 1505, 1527, 1567, 1587, 1595, 1634, 1635, 1830 i 1854 oraz z 2016 r. poz. 195, 437 i 868.

- 2) w art. 479²⁸ w § 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 6 w brzmieniu:
„6) zażaleń, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia ... o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 41. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 401) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 uchyla się ust. 3;
- 2) w art. 20 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) czynności sprawdzające u dostarczającego lub nabywającego produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 – stron umowy, o której mowa w art. 38q ust. 1.”;
- 3) po rozdziale 9b dodaje się rozdział 9c w brzmieniu:

„Rozdział 9c

Przepisy o karach pieniężnych

Art. 40i. Kto:

- 1) nabywa bez pisemnej umowy produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013, będąc do tego obowiązany zgodnie z art. 38q ust. 1,
- 2) nabywa produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013, na podstawie umowy niespełniającej warunków określonych w:
 - a) art. 125 lub art. 127 rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1308/2013,
 - b) art. 148 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. p rozporządzenia nr 1308/2013,
 - c) art. 168 ust. 4 i 6 rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, b, d–o oraz q–x rozporządzenia nr 1308/2013

– podlega karze pieniężnej w wysokości 10% wartości nabytych produktów.

Art. 40j. 1. Kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, dyrektor oddziału terenowego Agencji.

2. Egzekucja nałożonych kar pieniężnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa i są wpłacane na rachunek bankowy właściwego oddziału terenowego Agencji, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o nałożeniu kary stała się ostateczna.”.

Rozdział 6

Przepis końcowy

Art. 42. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Przedstawiony projekt ustawy ma na celu wyeliminowanie z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. Ten obszar aktywności gospodarczej wiąże się bezpośrednio z bezpieczeństwem żywnościowym kraju przez co ma również wymiar społeczny.

Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego jest podstawowym obowiązkiem każdego państwa, a zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w Polsce wpisane jest w strategię bezpieczeństwa narodowego, dlatego też szczególnie ważne jest, aby nieprawidłowe relacje handlowe nie wpływały negatywnie na bezpieczeństwo żywnościowe Polski.

Stosowanie nieuczciwych praktyk względem dostawcy produktów rolnych i spożywczych może wiązać się z zagrożeniem dla bezpieczeństwa żywności z co najmniej dwóch powodów: po pierwsze – presja nabywców na dostawców zarówno co do poziomu cen, jak i innych sposobów wywierania nacisku na nich może spowodować ograniczenia produkcji lub całkowite jej zaniechanie, po drugie – wymuszanie na dostawcach niskich cen może powodować, że producenci rolni i przetwórcy będą zmuszeni do zastępowania w procesie produkcji surowców dobrej jakości surowcami gorszymi, stosowaniem tańszych substancji chemicznych używanych do konserwacji i zabarwiania czy też stosowaniem tańszych technologii produkcji żywności.

Należy mieć świadomość, że nieuczciwe praktyki to przede wszystkim presja na uzyskanie jak najniższej ceny od nabywcy, a to z pewnością będzie się odbijać na niskiej jakości żywności oferowanej konsumentowi.

Projekt ustawy odnosi się wyłącznie do dostawców produktów rolnych i spożywczych, ze względu na specyfikę branży rolno-spożywczej polegającą na produkcji towarów, które charakteryzuje określony termin przydatności do spożycia, co nie istnieje w innych branżach. To z kolei narzuca na producentów i przetwórców żywności konieczność zbycia swoich towarów w stosunkowo krótkim czasie. Presja ta powoduje, że muszą się oni często godzić na szczególnie niekorzystne dla nich warunki oferowane przez nabywców po to, aby zapewnić nawet minimalne środki na dalsze funkcjonowanie gospodarstwa czy też małego przedsiębiorstwa.

Struktura rynku rolno-żywnościowego sprawia, że jest on szczególnie podatny na stosowanie nieuczciwych praktyk, tj. zachowań, które rażąco odbiegają od dobrego postępowania handlowego oraz są sprzeczne z zasadą dobrej wiary i uczciwego obrotu, a także są jednostronnie stosowane przez jednego partnera handlowego wobec jego kontrahenta.

Nieuczciwe praktyki handlowe mogą być stosowane przez każdą ze stron relacji biznesowych i na każdym etapie łańcucha dostaw. Ważne jest, aby w łańcuchu dostaw towarów rolno-spożywczych wszyscy jego uczestnicy mieli poczucie funkcjonowania na tych samych zasadach, bez względu na ich potencjał ekonomiczny.

Problem nierównowagi wśród uczestników łańcucha dostaw żywności, nie tylko w Polsce, ale i w większości krajów Unii Europejskiej, był i jest istotny z uwagi na fakt występowania silnych ekonomicznie skonsolidowanych podmiotów sektora dystrybucji, a często także przetwórstwa i słabszych rozdrobnionych podmiotów produkujących surowce rolne i artykuły spożywcze.

Dla prawidłowego funkcjonowania łańcucha dostaw żywności niezbędne jest zachowanie dobrych relacji między wszystkimi i jego ogniwami.

Bardzo ważne jest, aby mieć świadomość, że stosowanie nieuczciwych praktyk w obrocie produktami rolnymi osłabia kondycję finansową producentów żywności i surowców rolnych, a co za tym idzie wpływa na obniżenie jakości produkowanych towarów, zmniejsza potencjał inwestycyjny producentów żywności, ogranicza ich działania innowacyjne. Te czynniki negatywnie oddziałują w konsekwencji na konsumenta.

W opinii wielu dostawców produktów rolnych i spożywczych powszechną praktyką jest wymuszanie przez nabywców, w tym sklepy wielkopowierzchniowe, nierównoprawnych warunków umów. Wachlarz ich jest bardzo szeroki, począwszy od narzucania wzorów umów bez możliwości negocjowania ich treści, jednostronne zrywanie umów, wymuszanie poziomu cen zakupu i wydłużanie terminów płatności za dostarczone towary, aż po dodatkowe nieekwiwalentne świadczenia, przybierające różną postać i określane różnym nazewnictwem. Szczególnie dotyczy to praktyk stosowanych przez handel wielkopowierzchniowy. Należą do nich opłaty za powierzchnię ekspozycyjną i sprzedażową, opłaty za usługi reklamowe, opłaty za przeprowadzenie akcji okolicznościowej, opłaty za przekazywanie informacji o sprzedaży wyrobów w poszczególnych placówkach handlowych, opłaty z tytułu otwarcia nowej placówki nabywcy, opłaty za brak zwrotów produktów, opłaty za koszty utylizacji produktów, opłaty warunkowe lub bezwarunkowe, opłaty logistyczne, opłaty za elektroniczną wymianę dokumentów handlowych lub finansowych oraz upusty do publikowanych katalogów, upusty zakupowe czy upusty promocyjne. Te praktyki to praktyki, w których silniejsza strona przerzuca na drugą stronę swoje ryzyko gospodarcze. Te wszystkie praktyki powodują pogarszanie się kondycji finansowej producentów żywności, co wpływa na konieczność obniżania cen płaconych przez te firmy producentom rolnym za dostarczane surowce.

Nierzadkie są również przypadki, kiedy dostawcy surowców rolnych czy żywności zrywają wcześniej zawarte umowy z odbiorcami ich produktów, z uwagi na otrzymanie korzystniejszej oferty cenowej od innego nabywcy, bądź uzależniają zawarcie umowy od innych świadczeń.

Z formalnego punktu widzenia na podstawie obowiązującego w Polsce prawa podmioty mają możliwość obrony swoich interesów ekonomicznych. Przepisy, którymi potencjalnie mogą się posłużyć, zawierają w szczególności następujące akty prawne: ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.), ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.), ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. poz. 1503, z późn. zm.), ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 684).

Istniejące w polskim systemie prawnym środki przeciwdziałania nadużywaniu przewagi kontraktowej, przede wszystkim przez wielkie sieci handlowe wobec dostawców towarów, pomimo iż formalnie są dostępne bez ograniczeń, w praktyce nie są powszechnie wykorzystywane dla kształtowania ekwiwalentnych warunków umów w trakcie ich trwania. Przysługujące dostawcom roszczenia mają charakter prywatnoprawny i mogą być dochodzone wyłącznie na drodze postępowania sądowego. Wiąże się to z koniecznością ponoszenia przez dostawców wysokich kosztów procesu (opłaty sądowe i inne koszty), często niemożliwych do poniesienia. Jednocześnie postępowania sądowe są długotrwałe, mogą trwać nawet kilka lat.

Ponadto dostawcy nie chcą ryzykować retorsji ze strony wielkiej sieci w postaci zerwania współpracy, jeżeli wystąpienie przez dostawcę z pozwem przeciwko sieci następuje w okresie trwania umowy łączącej strony – z tego powodu zwykle z roszczeniami występują dostawcy dopiero po wygaśnięciu umowy. W sytuacji uzależnienia ekonomicznego dostawców od sieci handlowych, dostawcy zwykle nie ryzykują utraty kontraktu, jeżeli łączą je z odbiorcami długoterminowe umowy współpracy.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji już teraz co prawda stwarza możliwość występowania z pozwem krajowym lub regionalnym organizacjom, których celem statutowym jest ochrona interesów przedsiębiorców, co pozwala na nieujawnianie przedsiębiorców będących inicjatorami działań organizacji, jednakże wadą tego postępowania jest ograniczenie zakresu dochodzonych roszczeń. Nie jest możliwe domaganie się przez organizację naprawienia wyrządzonej szkody i wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści, co jest najistotniejsze dla poszkodowanych przedsiębiorców.

Również podjęte działania w zakresie opracowania i wdrożenia Kodeksu Dobrych Praktyk Handlowych, rozwiązania do dobrowolnego stosowania przez uczestników rynku żywności, wydają się wskazywać na niewielką skuteczność tego instrumentu.

Nadmienić należy, że problematyka związana z nieprawidłowościami w funkcjonowaniu łańcucha żywnościowego została podjęta również przez instytucje Unii Europejskiej, m.in. Komisja Europejska powołała Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności. Jednym z zadań nałożonych na Forum było rozwiązanie problemów związanych z praktykami handlowymi między przedsiębiorstwami. Biorąc pod uwagę sprawozdanie Komisji Europejskiej z dnia 29 stycznia 2016 r. dotyczące nieuczciwych praktyk handlowych w ramach łańcucha produktów spożywczych, realizowanych między przedsiębiorcami – COM(2016) 32 final – należy zauważyć, że:

- 1) wiele państw członkowskich już podjęło samodzielne działania zmierzające do poprawy relacji między uczestnikami łańcucha dostaw produktów spożywczych, w formie uregulowań prawnych lub samoregulacji,
- 2) Komisja Europejska aktualnie nie widzi uzasadnienia dla regulacji na poziomie wspólnotowym relacji między uczestnikami łańcucha dostaw żywności, ale jednocześnie będzie sytuację monitorować.

Mając powyższe na uwadze, uzasadnione wydaje się rozwiązanie problemu nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności w Polsce przy wykorzystaniu rozwiązań zaproponowanych w projektowanej ustawie.

Projektowana ustawa określa zasady przeciwdziałania, w celu ochrony interesu publicznego, praktykom polegającym na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów. Z uwagi na szczególny charakter relacji między dostawcą produktów rolnych a odbiorcą (nabywcą) tych produktów, jak również, biorąc pod uwagę wahania na rynku produktów rolnych, specyfikę obrotu produktami rolnymi, a także niekorzystne położenie wielu producentów rolnych dostarczających produkty rolne względem z reguły silniejszych partnerów, projektowana ustawa swym zakresem obejmuje dostawców produktów rolnych lub spożywczych, jak i nabywców tych produktów, chroniąc ich przed stosowaniem przez jedną ze stron nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. Biorąc pod uwagę cel projektowanej ustawy, jakim jest wyeliminowanie z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności stosowania nieuczciwych praktyk handlowych, przedmiotem zainteresowania projektodawcy jest zapobieganie stosowaniu takich praktyk przez strony umowy nabycia produktów rolnych lub spożywczych, tj. uczestników łańcucha dostaw żywności.

Zatem, biorąc pod uwagę powyższe, przepisy projektowanej regulacji będą miały zastosowanie do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami, pod warunkiem, że łączna wartość obrotów między nimi w roku wszczęcia postępowania w sprawie praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej lub w którymkolwiek z dwóch lat poprzedzających rok wszczęcia postępowania przekracza 50 tys. zł oraz obrót nabywcy albo dostawcy, który stosował praktykę polegającą na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej, a w przypadku gdy należy on do grupy kapitałowej w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, z późn. zm.) obrót tej grupy kapitałowej w roku poprzedzającym rok wszczęcia postępowania przekroczy 100 mln zł.

Zakres projektowanej ustawy nie obejmuje, z uwagi na skalę, rodzaj i charakter, dostaw bezpośrednich w rozumieniu przepisów o bezpieczeństwie żywności i żywienia, gdyż dotyczą one małych ilości surowców dostarczanych przez producenta do konsumenta końcowego lub lokalnego zakładu detalicznego bezpośrednio zaopatrującego konsumenta końcowego.

Każda osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą, która wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze oraz odpłatnie zbywa je nabywcy, jest dostawcą w rozumieniu przepisów projektowanej regulacji (art. 5 pkt 2). Natomiast nabywcą, zgodnie z art. 5 pkt 3 projektu, jest każda osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą, która nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze w celu ich sprzedaży lub odsprzedaży. Skorzystanie przy definiowaniu nabywcy i dostawcy z definicji przedsiębiorcy z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów ma na celu umożliwienie objęcia projektowaną regulacją jak najszerszego kręgu uczestników łańcucha dostaw żywności, a także zapewnienie skutecznego i sprawnego stosowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) przepisów projektowanej ustawy, w szczególności dotyczących postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Podstawową przesłanką przyjęcia takich rozwiązań jest przede wszystkim wyeliminowanie nieuczciwego stosowania przewagi kontraktowej przez największe podmioty rynku, których skutki są największe pod względem zarówno finansowym, jak i liczby podmiotów, których one dotyczą.

Projektowana ustawa zakazuje nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy. Określa, że wykorzystywanie przewagi kontraktowej przez nabywcę albo dostawcę jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża lub narusza istotny interes drugiej strony.

Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie, w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, tj.:

- 1) nieuzasadnionym rozwiązaniu umowy lub zagrożeniu rozwiązaniem umowy (np. narzucenie nowych warunków realizacji dostaw pod groźbą rozwiązania umowy ze strony nabywcy),
- 2) przyznaniu wyłącznie jednej stronie uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia,
- 3) uzależnieniu zawarcia lub kontynuowaniu umowy od przyjęcia lub spełnienia przez jedną ze stron innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy, np. opłata za przyjęcie towaru do sprzedaży, opłata za umieszczenie towaru na półkach, narzucenie przez nabywcę na dostawcę obowiązkowego korzystania z usług, których dostawca w prowadzeniu swojej działalności nie potrzebuje, opłaty za niezamówione usługi reklamowe, opłaty za przeprowadzenie akcji okolicznościowej nabywcy, opłaty za przekazywanie informacji o sprzedaży wyrobów w poszczególnych placówkach handlowych, opłaty z tytułu otwarcia nowej placówki nabywcy, opłaty za brak zwrotów produktów, opłaty za koszty utylizacji produktów, żądanie zwrotu kosztów poniesionych przez nabywcę w związku z organizacją, uruchomieniem czy przystosowaniem placówek handlowych przeznaczonych do sprzedaży produktów spożywczych i rolnych,
- 4) nieuzasadnione wydłużanie terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze (np. kwestionowanie wystawionej faktury z powodu błędów, które faktycznie nie występują, co skutkuje koniecznością wystawienia nowej faktury, w związku z tym płatność za dostarczony towar jest przesunięta w czasie).

Za takim sposobem podejścia do rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań

mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie. Warto podkreślić, że państwa, które już wprowadziły przepisy zawierające szczegółową listę nieuczciwych zachowań mają złe doświadczenia z uwagi na „dużą kreatywność” przedsiębiorców, którzy wprowadzają do relacji umownych coraz to nowe praktyki – spoza listy określonej w przepisach – w celu osiągnięcia dodatkowych korzyści.

Należy jednocześnie zauważyć, że zgłaszany problem wysokości cen uzyskiwanych w transakcjach nabycia towarów rolno-spożywczych nie mógł znaleźć rozwiązania w projektowanej ustawie z uwagi na zbyt dużą ingerencję administracji w stosunki umowne między stronami umów.

W projektowanej ustawie wskazano, że organem właściwym w sprawach praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej jest Prezes UOKiK. Zadania wynikające z ustawy będą realizowane przez Prezesa UOKiK z wykorzystaniem przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zawiadomienie dotyczące stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową może zgłosić Prezesowi UOKiK każdy przedsiębiorca, który podejrzewa stosowanie takich praktyk wobec siebie, bez ograniczeń co do potencjału ekonomicznego określonego w art. 2 pkt 2 projektu ustawy. Postępowanie w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes wszczyna z urzędu, co daje ochronę przed identyfikacją zgłaszającego zawiadomienie.

Projektowane przepisy w zakresie postępowań w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową powielają rozwiązania proceduralne zawarte w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów. W odniesieniu do przepisów określających rodzaje postępowań, ich strony, uprawnienia organu prowadzącego postępowanie, prawa i obowiązki stron postępowania oraz podmiotów kontrolowanych, odpowiednie uregulowania ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostały wpisane w praktycznie niezmiennym brzmieniu w projektowanej ustawie (art. 12–14, art. 16 ust. 1 i 2, art. 17–19). Natomiast w zakresie regulacji proceduralnych o charakterze technicznym, będących niejako dopełnieniem przepisów ustanawiających określone uprawnienia i obowiązki w ramach postępowań w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, w projektowanej ustawie zawarto odesłania do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (art. 15, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 4, art. 20). Ww. sposób uregulowania kwestii proceduralnych będzie czytelny dla adresatów norm prawnych zawartych w projektowanej ustawie, w szczególności dla podmiotów praw i obowiązków wynikających z tej ustawy, pozwoli jednocześnie na zachowanie zwięzłości projektowanej regulacji.

Przepisy projektowanej ustawy przyznają Prezesowi UOKiK kompetencje do wydawania decyzji, w tym decyzji zobowiązującej (art. 27). Rozwiązania te są wzorowane na obowiązujących obecnie przepisach ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (art. 12 i art. 28). Nałożenie na przedsiębiorcę zobowiązania ma zmierzać do zakończenia naruszenia lub usunięcia negatywnych skutków praktyki, co z uwagi na brak wymogu udowodnienia stosowania zakazanych praktyk powinno nastąpić w krótkim czasie. Wydanie decyzji zobowiązującej ma charakter uznaniowy, jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem Prezesa UOKiK. Należy również podkreślić, że decyzja taka jest wydawana, jeżeli Prezes stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 6 ust. 1 projektowanej ustawy.

Przepis art. 4 projektu ustawy stanowi, że ochrona przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej przewidziana w ustawie nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw, w szczególności przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Podkreślenia wymaga, iż ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi i ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji odnoszą się do odrębnych trybów, dotyczą odpowiednio publiczno-prawnej i prywatno-prawnej ochrony przedsiębiorców. A zatem wejście w życie projektowanej ustawy nie wyłącza występowania przez przedsiębiorcę z roszczeniami do sądu powszechnego na drodze cywilnoprawnej.

Zgodnie z projektowaną ustawą Prezes UOKiK może nałożyć na dostawcę lub nabywcę produktów rolnych lub spożywczych, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli choćby nieumyślnie dopuścił się on naruszenia zakazu nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej. Określono również kary za utrudnianie prowadzenia postępowania oraz niewykonywanie decyzji nakładającej karę. Tego typu sankcje mają mieć przede wszystkim charakter prewencyjny i zniechęcać przedsiębiorców do stosowania nieuczciwych praktyk.

W art. 32 ust. 2 projektu określono, że nie wszczyna się postępowania w sprawach nakładania kar pieniężnych, jeżeli upłynęły dwa lata od końca roku, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy oraz uprawomocniła się decyzja o nałożeniu kary pieniężnej. Dwuletni okres przedawnienia wydaje się adekwatny, wobec faktu, iż mamy do czynienia z zupełnie nowym, odrębnym od istniejących obecnie w obrocie prawnym rodzajem praktyk występującym w obrocie profesjonalnym, dotyczącym umów między przedsiębiorcami, które ze swej istoty podlegają zmianom/aneksowaniu.

Projektowany art. 34 daje Prezesowi UOKiK możliwość nałożenia kary pieniężnej za utrudnianie prowadzenia postępowania oraz niewykonanie decyzji nakładającej karę. Regulacja ta wzoruje się na art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi skuteczne narzędzie w egzekwowaniu decyzji Prezesa UOKiK nakładających karę oraz przyczynia się do efektywnego i sprawnego prowadzenia przez Prezesa UOKiK postępowań, w szczególności na etapie zbierania dowodów na istnienie niedozwolonej praktyki. Proponowany maksymalny pułap kary (również taki sam jak w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów) jest elementem niezbędnym dla osiągnięcia celów tej regulacji. Brak dostatecznie wysokiego zagrożenia sankcją mógłby osłabić skuteczność oddziaływania tego przepisu na przedsiębiorców. Należy także zauważyć, że art. 36 projektu zawiera szczegółowe przesłanki miarkowania kary wraz ze wskazaniem okoliczności wpływających na obniżenie lub podwyższenie wymiaru kary, co jest istotnym zabezpieczeniem dla przedsiębiorców przed dowolnym ustalaniem kary przez Prezesa UOKiK (także przed ustaleniem kary w wysokości niewspółmiernie wysokiej do kategorii niedozwolonego czynu), również w przypadku zastosowania projektowanego art. 34.

Rozwiązania przewidziane w art. 38 ust. 4 i 5 projektu powielają regulacje zawarte w art. 112 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Zakaz pobierania odsetek w przypadku nieterminowego uiszczenia kary ma zapobiegać lawinowemu wzrostowi zagrożenia ukaranego przedsiębiorcy. Wydaje się, że system sankcji przewidziany w przepisach karnych projektu jest dostatecznie dolegliwy dla przedsiębiorców stosujących nieuczciwe praktyki i nie jest konieczne wprowadzenie dodatkowego rodzaju obciążenia w postaci odsetek za nieterminowe uiszczenie kary.

Konsekwencją zawartych w projektowanej ustawie regulacji dotyczących prowadzenia przez Prezesa UOKiK postępowań w sprawie praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej jest zmiana ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) (art. 39 projektu ustawy).

Projektowana ustawa dokonuje również zmian w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 401), wprowadzając sankcje za nabywanie przez przedsiębiorców produktów rolnych bez zawartych pisemnych umów wymaganych art. 38q ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną

organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671) lub przy zawartych umowach niezawierających elementów określonych w tym rozporządzeniu (art. 41 pkt 2 i 3 projektu ustawy). Wprowadzane rozwiązania mają na celu poprawę funkcjonowania rynku produktów rolnych w relacjach producent rolny – nabywca. Wprowadzenie sankcji za niedochowanie wymogu formy pisemnej umów dostarczania produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013, oraz za zawieranie umów niespełniających wymogów określonych w tym rozporządzeniu, stanowi uzupełnienie systemu kar pieniężnych za stosowanie nieuczciwych praktyk polegających na wykorzystywaniu przewagi kontraktowej, wprowadzonych w projektowanej regulacji, nakładanych przez Prezesa UOKiK, jak również wzmocnić pewność obrotu produktami rolnymi.

Konsekwencją wprowadzenia kar pieniężnych nakładanych przez dyrektora oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego jest zmiana art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych umożliwiająca skuteczne przeprowadzenie czynności sprawdzających u podmiotów dostarczających lub nabywających produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013, które podejrzewa się o nieprzestrzeganie przepisów ustawy w zakresie zawieranych umów. Tryb i zasady przeprowadzania tych czynności jest określony w art. 20 wyżej wymienionej ustawy.

Ponadto proponuje się uchylić także ust. 3 w art. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (art. 41 pkt 1 projektu ustawy), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rynków rolnych ogłasza, w drodze obwieszczenia, wykaz przepisów Unii Europejskiej w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) objętych tą ustawą. Założeniem umieszczenia takiego przepisu w ustawie było ułatwienie podmiotom w uzyskaniu dostępu do przepisów prawa wspólnotowego w obszarze regulacji unijnych dotyczących rynków rolnych objętych ustawą. Realizując ten przepis, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał obwieszczenie z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie wykazu przepisów Unii Europejskiej w zakresie mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego (Dz. Urz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Nr 17, poz. 22). Wydanie obwieszczenia było celowe w pierwszych miesiącach po akcesji Polski do Unii Europejskiej. Obecnie wymieniony wyżej wykaz przestał być aktualny, a jego nowelizacja nie jest zasadna z punktu widzenia celu, jakiemu miał służyć.

Mechanizmy WPR podlegają nieustannym zmianom, które z kolei skutkują koniecznością nowelizacji przepisów unijnych, zatem wykaz przepisów ogłoszonych obwieszczeniem również należałoby poddawać ciągłej aktualizacji. Wobec tego istnieje ryzyko, że mimo dołożenia wszelkiej staranności obwieszczenie z nowym wykazem nie będzie uwzględniało wszystkich aktów prawa obowiązujących w dniu jego ogłoszenia.

Ponadto należy zauważyć, że znaczna część przepisów unijnych określa generalne zasady regulacji rynkowych, pozostawiając państwom członkowskim określenie kompetencji organów wykonujących poszczególne zadania i właściwość tych organów, co ma zasadnicze znaczenie dla podmiotów zamierzających uczestniczyć w mechanizmach WPR.

Z powyższych względów przepis art. 1 ust. 3 wyżej wymienionej ustawy nie zapewnia realizacji założonego celu. Właściwą realizację tego celu zapewnia przepis zawarty w art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy, nakładający na Agencję Rynku Rolnego zadanie opracowywania i upowszechniania informacji związanych z realizacją mechanizmów WPR i mechanizmów krajowych oraz innych mechanizmów na rynkach produktów rolnych i żywnościowych oraz warunki udziału w tych mechanizmach. Na tej podstawie Agencja na swojej stronie internetowej umieszcza na bieżąco aktualizowane informacje o przepisach unijnych i krajowych obowiązujących na danym rynku rolnym oraz wszelkie istotne wiadomości dla beneficjentów korzystających z mechanizmów administrowanych przez Agencję.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Przepisy projektowanej ustawy będą miały zastosowanie wyłącznie do tych praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, które będą funkcjonować w obrocie od dnia wejścia w życie tej ustawy. Mając na względzie fakt, iż obecnie nie ma przepisów regulujących przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom wykorzystującym przewagę kontraktową w zakresie objętym projektowaną ustawą, a więc nie są prowadzone żadne postępowania w tym zakresie, nie jest konieczne zamieszczanie w projektowanej regulacji przepisów przejściowych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowana ustawa znajduje się w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów.

<p>Nazwa projektu ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Jacek Bogucki – Sekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Dariusz Goszczyński – Zastępca Dyrektora Departamentu Rynków Rolnych, tel. (22) 623-27-07, dariusz.goszczyński@minrol.gov.pl, Hanna Kulik-Wojtyś – MRiRW, tel. (22) 623-11-03, email: Hanna.Kulik-Wojtys@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 30.06.2016 r.</p> <p>Źródło: Program działań MRiRW na lata 2015–2019</p> <p>Nr w wykazie prac: UD43</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Struktura rynku rolno-żywnościowego sprawia, że jest on szczególnie podatny na stosowanie nieuczciwych praktyk, tj. zachowań, które rażąco odbiegają od dobrego postępowania handlowego oraz są sprzeczne z zasadą dobrej wiary i uczciwego obrotu i są jednostronnie stosowane przez jednego partnera handlowego wobec jego kontrahenta. Nieuczciwe praktyki handlowe mogą być stosowane przez każdą ze stron relacji biznesowych i na każdym etapie łańcucha dostaw.

W opinii wielu dostawców produktów rolnych i spożywczych powszechną praktyką jest wymuszanie przez nabywców, w tym sklepy wielkopowierzchniowe, nierównoprawnych warunków umów. Wachlarz ich jest bardzo szeroki, począwszy od narzucania wzorów umów bez możliwości negocjowania ich treści, jednostronne zrywanie umów, wymuszanie poziomu cen zakupu i wydłużanie terminów płatności za dostarczone towary, aż po dodatkowe nieekwiwalentne świadczenia przybierające różną postać i określane różnym nazewnictwem, szczególnie dotyczy to praktyk stosowanych przez handel wielkopowierzchniowy.

Nierzadkie są również przypadki, kiedy dostawcy surowców rolnych czy żywności zrywają wcześniej zawarte umowy z odbiorcami ich produktów z uwagi na otrzymanie korzystniejszej oferty cenowej od innego nabywcy bądź uzależniają zawarcie umowy od innych świadczeń.

Problem nierównowagi wśród uczestników łańcucha dostaw żywności, nie tylko w Polsce, ale i w większości krajów Unii Europejskiej, był i jest istotny, z uwagi na fakt występowania silnych ekonomicznie skonsolidowanych podmiotów sektora dystrybucji, a często także przetwórstwa i słabszych rozdrobnionych podmiotów produkujących produkty rolne i spożywcze.

Z formalnego punktu widzenia na podstawie obowiązującego w Polsce prawa podmioty mają możliwość obrony swoich interesów ekonomicznych. Przepisy, którymi potencjalnie mogą się posilkować, zawierają w szczególności następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. poz. 1503, z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. poz. 403, z późn. zm.).

Przysługujące podmiotom roszczenia mają charakter prywatnoprawny i mogą być dochodzone wyłącznie na drodze postępowania sądowego. Wiąże się to z koniecznością ponoszenia przez nie wysokich kosztów procesu (opłaty sądowe i inne koszty), często niemożliwych do poniesienia; równocześnie postępowania sądowe są długotrwałe, mogą trwać nawet kilka lat.

Zwykle głównie dostawcy nie chcą też ryzykować retorsji ze strony np. wielkiej sieci, w postaci zerwania współpracy.

Podjęte działania w zakresie opracowania i wdrożenia Kodeksu Dobrych Praktyk Handlowych, rozwiązania do dobrowolnego stosowania przez uczestników rynku żywności, wskazują na niewielką skuteczność tego instrumentu.

Przedstawiony projekt ustawy ma na celu wyeliminowanie z łańcucha dostaw żywności nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przez jedną ze stron umowy. Rozwiązywaniu sporów między podmiotami o podobnej sile przetargowej w dalszym ciągu będzie służyć, w trybie prywatnoprawnym, ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wprowadzenie pieniężnych kar administracyjnych za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej powinno skutkować zaprzestaniem stosowania takich praktyk. Tego typu sankcje mają mieć przede wszystkim charakter prewencyjny i zniechęcać strony do stosowania nieuczciwych praktyk. Istotne jest określenie w projekcie ustawy, że:

- 1) postępowanie przeciwko stosującemu nieuczciwe praktyki rynkowe wszczynają z urzędu Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK),
- 2) zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową może zgłosić Prezesowi UOKiK przedsiębiorca, jeżeli podejrzewa stosowanie takich praktyk wobec siebie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie istnieją żadne przepisy prawne Unii Europejskiej ukierunkowane na nieuczciwe praktyki handlowe w ramach łańcucha żywnościowego. Poszczególne kraje UE zajęły się problemem nieuczciwych praktyk, większość w postaci regulacji prawnych, niektóre o charakterze Kodeksów Dobrych Praktyk Handlowych, tj. samoregulującym wśród uczestników rynku. Rozwiązania o charakterze regulacji prawnych wprowadziły m.in.:

- 1) Węgry – rozwiązania w formie ustawy regulują relacje między producentem żywności a dystrybutorem; przepisy ustawy określają definicję nieuczciwych praktyk i sankcje za ich stosowanie,
- 2) Hiszpania – ustawa reguluje relacje w całym łańcuchu dostaw żywności, tj. od rolnika przez przetwórcę do handlu detalicznego (z wyjątkiem relacji handel – konsument); ponadto poza wprowadzeniem sankcji za stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych, wskazuje się na możliwość korzystania z rozwiązania dobrowolnego, tj. Kodeksu Dobrych Praktyk Handlowych – jako sposobu regulowania relacji między kontrahentami,
- 3) Niemcy – przepisy dotyczące zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych w łańcuchu dostaw żywności są zawarte w ustawie przeciwko ograniczeniom konkurencji. Ustawa ta rozszerza zakaz nadużywania dominującej pozycji na relację podległości między przedsiębiorstwami, w której jedno z nich jest zależne od drugiego (relatywna siła rynkowa). Przepisy ustawy mają zastosowanie do relacji między przedsiębiorcami na wszystkich szczeblach łańcucha dostaw żywności i obowiązują w dwie strony w ramach tego łańcucha, pod warunkiem że słabszą stroną jest małe lub średnie przedsiębiorstwo,
- 4) Czechy – nie istnieje ujednolicona, zharmonizowana norma prawna, która stanowiłaby podstawę zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych w łańcuchu dostaw żywności. Obszar ten reguluje wiele aktów prawnych, ale do najistotniejszych należy znowelizowana ustawa o znaczącej sile rynkowej, której celem jest wzmocnienie pozycji negocjacyjnej czeskich dostawców żywności wobec sieci sklepów wielkopowierzchniowych. Przepisy nowelizacji są skonstruowane w ten sposób, że urząd antymonopolowy i czeski dostawca będą mogli zaskarżać sieci handlowe, w zasadzie w każdym przypadku, o wykorzystywanie dominującej pozycji na rynku i stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych,
- 5) Francja – przepisy regulujące nieuczciwe praktyki handlowe między przedsiębiorstwami są określone w Kodeksie handlowym i dotyczą wszystkich gałęzi gospodarki, w tym łańcucha dostaw artykułów rolno-spożywczych. Przepisy były wielokrotnie modyfikowane, a ostatnie zmiany wprowadziły m.in. wykaz nieuczciwych klauzul i praktyk między przedsiębiorstwami. Część z nich dotyczy wyłącznie branży rolno-spożywczej, w tym zawierania umów. Sankcje mogą być natury cywilnej (nakładane przez sąd handlowy lub cywilny) bądź administracyjnej, w zależności od rodzaju nieuczciwych praktyk handlowych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Handlowcy zajmujący się obrotem produktami rolnymi lub spożywczymi	Ok. 100 tys. podmiotów	GUS	Wpływ regulacji przede wszystkim na sieci wielkopowierzchniowe o silnej pozycji rynkowej
Przetwórcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych	Ok. 14,6 tys. podmiotów wytwarzających produkty spożywcze lub napoje	GUS	Wpływ regulacji przede wszystkim na podmioty zatrudniające powyżej 9 pracowników, tj. 6,1 tys. podmiotów
Producenci rolni sprzedający surowce rolne na rynek	850 tys. gospodarstw	GUS	Wpływ regulacji zarówno na producentów rolnych sprzedających surowce do przetwórstwa, jak i do handlu dla konsumentów

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy w ramach konsultacji publicznych przekazano do następujących organizacji:

Federacja Gospodarki Żywnościowej RP, Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców, Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji, Polska Izba Handlu, Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”, Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa RP, Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, NSZZ RI „Solidarność”, Business Centre Club, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”, Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”, Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb, POLBISCO Stowarzyszenie Polskich Producentów Wyrobów Czekoladowych i Cukierniczych, Stowarzyszenie „Krajowa Unia Producentów Soków”, Polska Izba Makaronu w Ząbkach, Polska Izba Mleka, Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego – Browary Polskie, Związek Sadowników Rzeczypospolitej

Polskiej, Krajowy Związek Zrzeszeń Plantatorów Owoców i Warzyw, Krajowy Związek Zrzeszeń Plantatorów Owoców i Warzyw, Polski Związek Ogrodniczy, Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”, Stowarzyszenie Producentów Owoców i Warzyw „CUIAVIA”, Związek Sadowników Polskich, Stowarzyszenie Polska Wódka – Polish Vodka Association, Polskie Stowarzyszenie Producentów Oleju, Krajowe Stowarzyszenie Przetwórców Owoców i Warzyw, Ogólnopolski Związek Producentów Drobiu POLDRÓB, Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj, Polski Związek Zrzeszeń Hodowców i Producentów Drobiu, Krajowa Federacja Producentów Zbóż, Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, Związek Polskich Przetwórców Mleka, Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy, Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego, Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz, Krajowa Rada Spółdzielcza, Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Forum Związków Zawodowych, Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza, Związek Rzemiosła Polskiego, Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowa Izba Gospodarcza „Przemysł Rozlewniczy”, Stowarzyszenie Regionalnych Browarów Polskich, Związek Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy, Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw, Polska Rada Winiarstwa, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, Krajowa Rada Klasyfikacji Tusz Zwierząt Rzeźnych, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”, Związek Polskie Mięso, Krajowy Związek Pracodawców-Producentów Trzody Chlewnej, Podlaskie Zrzeszenie Producentów Trzody Chlewnej, Podlaski Związek Rolniczych Zrzeszeń Branżowych Producentów Trzody Chlewnej, Podlaski Związek Hodowców Trzody Chlewnej, Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Podlasie”, Związek Polskich Plantatorów Chmielu, Krajowy Związek Plantatorów Chmielu, Polski Związek Plantatorów Chmielu, Związek Pracodawców Polska Rada Winiarstwa, Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego, Stowarzyszenie „Polska Ekologia”, Stowarzyszenie Producentów Żywności, Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych, Prezes Zrzeszenia Plantatorów i Producentów Ziemniaków w Luboniu, Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych, Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych, Stowarzyszenie Młynarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Rzemieślników Piekarstwa RP, Stowarzyszenie Piekarzy Polskich, Stowarzyszenie Prawa Konkurencji, Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego, Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny.

Uwagi przekazały następujące organizacje:

Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji, Polska Izba Handlu, Związek Polskich Przetwórców Mleka, Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”, Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego, Polski Związek Ogrodniczy, Polska Federacja Producentów Żywności – Związek Pracodawców.

Uwagi miały zarówno charakter ogólny, także odnosiły się do Konstytucji RP, jak i szczegółowy, dotyczyły m.in. definicji przyjętych w projekcie, rozszerzenia projektu w art. 6 o zamkniętą listę nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej, uprawnienia prezesa UOKiK.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2015 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0,22	0,23	0,87	5,08	6,29	7,55	7,85	8,14	8,43	8,71	53,38
budżet państwa	0	0,22	0,23	0,87	5,08	6,29	7,55	7,85	8,14	8,43	8,71	53,38
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania												

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Dochody budżetu państwa będą pochodziły od przedsiębiorców stosujących nieuczciwe praktyki handlowe, na których będą nakładane kary administracyjne. Wysokość wpływów z kar została oszacowana w oparciu o średnią wysokość wpływów budżetowych w latach 2013–2015 z kar nakładanych na przedsiębiorców przez UOKiK z tytułu naruszeń zbiorowych interesów konsumentów. Kwota tak obliczonej podstawy została obniżona o 70%, gdyż maksymalny wymiar kary z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych został w projektowanych przepisach ustalony na poziomie 30% maksymalnego wymiaru kary z tytułu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Prognozy wpływów z kar są modelowane ponadto z uwzględnieniem opóźnień we wpłacaniu kar przez przedsiębiorców, wynikających m.in. z odwołań od decyzji Prezesa UOKiK rozpatrywanych przez sądy (w ciągu pierwszego roku od daty ich nałożenia przedsiębiorcy dokonują wpłaty zaledwie 3,15% ostatecznie zapłaconych kwot). Tak oszacowane wartości wpływów budżetowych zostały zindeksowane wskaźnikami dynamiki PKB zaczerpniętymi z dokumentu Ministerstwa Finansów „Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja maj 2016”.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	-0,22	-0,23	-0,87	-6,29	-8,71	-53,38
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	dostawcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych;	Dostawcy wytwarzający produkty rolne i spożywcze będą mieli większą pewność funkcjonowania na rynku krajowym w oparciu o równoprawne umowy zawierane z podmiotami nabywającymi ww. produkty. Umożliwi to takim podmiotom lepsze planowanie produkcji i zaoferowanie swoim pracownikom stałego zatrudnienia. Będzie to również podstawą do podejmowania przez nich działań prorozwojowych, w tym inwestycyjnych i innowacyjnych.						
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty po stronie dużych przedsiębiorstw odpowiadają kwotowo wpływom budżetowym z tytułu kar nakładanych na nich z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ X - zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
<p>Komentarz: W ramach postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes UOKiK będzie mógł m.in. żądać od przedsiębiorców przedstawiania określonych informacji, udostępniania dokumentów lub ich kopii, związanych z przedmiotem postępowania.</p>		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowana ustawa może mieć pozytywny wpływ na rynek pracy, gdyż będzie działać stabilizująco na przychody podmiotów obejmowanych ochroną, w tym dostawców zajmujących się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowana ustawa nie powinna wpływać na pozostałe obszary, poza wymienionymi: sektor finansów publicznych, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, rodzina, obywatele i gospodarstwa domowe oraz rynek pracy.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Ustawa wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja nastąpi po upływie roku od dnia wdrożenia ustawy. Miernikiem będzie liczba zawiadomień składanych przez pokrzywdzonych przedsiębiorców oraz liczba wszczętych postępowań na podstawie ustawy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

Raport z konsultacji publicznych (§ 51 Regulaminu pracy Rady Ministrów)

projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (UD43)

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania:

W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt ustawy został przesłany następującym podmiotom: Federacja Gospodarki Żywnościowej RP, Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców, Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji, Polska Izba Handlu, Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”, Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa RP, Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, NSZZ RI „Solidarność”, Business Centre Club, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”, Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”, Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb, POLBISCO Stowarzyszenie Polskich Producentów Wyrobów Czekoladowych i Cukierniczych, Stowarzyszenie „Krajowa Unia Producentów Soków”, Polska Izba Makaronu w Ząbkach, Polska Izba Mleka, Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego - Browary Polskie, Związek Sadowników Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowy Związek Zrzeszeń Plantatorów Owoców i Warzyw, Krajowy Związek Zrzeszeń Plantatorów Owoców i Warzyw, Polski Związek Ogrodniczy, Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”, Stowarzyszenie Producentów Owoców i Warzyw „CUIAVIA”, Związek Sadowników Polskich, Stowarzyszenie Polska Wódka – Polish Vodka Association, Polskie Stowarzyszenie Producentów Oleju, Krajowe Stowarzyszenie Przetwórców Owoców i Warzyw, Ogólnopolski Związek Producentów Drobiu POLDRÓB, Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj, Polski Związek Zrzeszeń Hodowców i Producentów Drobiu, Krajowa Federacja Producentów Zbóż, Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, Związek Polskich Przetwórców Mleka, Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy, Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego, Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz, Krajowa Rada Spółdzielcza, Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Forum Związków Zawodowych, Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza, Związek Rzemiosła Polskiego, Federacja Związków Pracodawców- Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowa Izba Gospodarcza „Przemysł Rozlewniczy, Stowarzyszenie Regionalnych Browarów Polskich, Związek Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy, Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw, Polska Rada Winiarstwa, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, Krajowa Rada Klasyfikacji Tusz Zwierząt Rzeźnych, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej "POLSUS", Związek Polskie Mięso, Krajowy Związek Pracodawców-Producentów Trzody Chlewnej, Podlaskie Zrzeszenie Producentów Trzody Chlewnej, Podlaski Związek Rolniczych Zrzeszeń Branżowych Producentów Trzody Chlewnej, Podlaski Związek Hodowców Trzody Chlewnej, Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Podlasie”, Związek Polskich Plantatorów Chmielu, Krajowy Związek Plantatorów Chmielu, Polski Związek Plantatorów Chmielu,

Związek Pracodawców Polska Rada Winiarstwa, Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego, Stowarzyszenie „Polska Ekologia”, Stowarzyszenie Producentów Żywności, Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych, Prezes Zrzeszenia Plantatorów i Producentów Ziemniaków w Luboniu , Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych, Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych, Stowarzyszenie Młynarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Rzemieślników Piekarstwa RP, Stowarzyszenie Piekarzy Polskich, Stowarzyszenie Prawa Konkurencji, Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego, Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny.

Uwagi przekazały następujące organizacje:

Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji, Polska Izba Handlu, Związek Polskich Przetwórców Mleka, Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej "POLSUS", Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego, Polski Związek Ogrodniczy, Polska Federacja Producentów Żywności – Związek Pracodawców.

Informację zwrotną o braku uwag otrzymano od Polskiej Federacji Hodowców Bydła Producentów Mleka.

„Zestawienie uwag zgłoszonych podczas uzgodnień publicznych do projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi” stanowi załącznik.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym:

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej – opinia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 24 czerwca 2016. r., znak: DPUE.920.816.2016.akr.BP/3.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku:

Projekt ustawy został umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny w celu zgłaszania w trakcie trwania prac legislacyjnych zainteresowania w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Nikt nie zgłosił zainteresowania udziałem w pracach nad przedmiotowym projektem ustawy.

**ZESTAWIENIE UWAG ZGŁOSZONYCH PODCZAS UZGODNIENÍ PUBLICZNYCH DO PROJEKTU USTAWY
O PRZECIWDZIAŁANIU NIEUCZCIWEMU WYKORZYSTYWANIU PRZEWAGI KONTRAKTOWEJ W OBRODIE PRODUKTAMI ROLNYMI I SPOŻYWCZYMI**

Lp.	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający	Stanowisko projektodawcy
1.	Uwaga ogólna	Projekt jest niezgodny z zasadą proporcjonalności wyrażoną w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z wynikającą z art. 20 i chronioną w art. 22 Konstytucji RP zasadą swobody działalności gospodarczej.	Polska Izba Handlu	Uwaga nieuwzględniona W ocenie projektodawcy projekt ustawy jest zgodny z Konstytucją RP, gdyż jej postanowienia nie naruszają zasady proporcjonalności i zasady swobody działalności gospodarczej – projektowana regulacja jest efektem zapotrzebowania zgłaszanego przez uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych, jak i sugestii Komisji Europejskiej, a także zbliżona do już funkcjonujących regulacji w innych państwach członkowskich.
2.	Uwaga ogólna	Projekt jest niezgodny z wynikającymi z zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) zasadami: zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, pewności prawa oraz poprawnej legislacji oraz określonej w art. 42 ust. 1 Konstytucji RP zasady <i>nullum crime sine lege</i> .	Polska Izba Handlu	Uwaga nieuwzględniona Regulacja jest zgodna zarówno z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych, jak i sugestiami Komisji Europejskiej oraz już przyjętymi regulacjami w innych

				państwach członkowskich.
3.	Uwaga ogólna	Projekt jest niezgodny z wynikającą z art. 2 Konstytucji RP zasadą nieretroakcji prawa.	Polska Izba Handlu	Uwaga nieuzasadniona Projekt nie wprowadza przepisów, które odnosiłyby się do czynności podjętych przed wejściem w życie ustawy.
4.	Uwaga ogólna	Nadmierne używanie pojęć niedookreślonych. Uchybienie to dotyczy głównie definicji określających istotę zakazywanych praktyk i zakres odpowiedzialności za ich stosowanie. Używa się niejasnych określeń, jak „wystarczające faktyczne możliwości”, czy „znaczną dysproporcja”. Projekt nie definiuje bliżej pojęcia dobrych obyczajów, ani nie odsyła w tym względzie do żadnej regulacji handlowej. Sformułowania użyte w projekcie są na tyle niejednoznaczne, że nie pozwalają na precyzyjne określenie, w którym momencie dochodzi do stosowania zakazanych działań. Autorzy projektu pozostawiają zatem prezesowi UOKiK ustalenie znaczenia pojęć nieostrych oraz – jak należy wnioskować – samodzielne stworzenie katalogu dobrych obyczajów wymiany handlowej w branży rolno-spożywczej.	Polska Izba Handlu	Uwaga nieuwzględniona Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej. Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dotyczące konkurencji i zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.

5.	Art. 4	proponuje się doprecyzowania zakresu reżimów obu ustaw.	Gdańska Grupa Radców Prawnych	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projektowana ustawa stanowi uzupełnienie istniejących regulacji i nie wyłącza dochodzenia swoich praw na gruncie innych przepisów, w szczególności dotyczących zwalczania nieuczciwej konkurencji.</p>
6.	Art. 5 pkt 1 lit. b	„znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym” - bardzo skomplikowany zwrot niedookreślony wymagający dyskusji i ewentualnie doprecyzowania.	Gdańska Grupa Radców Prawnych	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej.</p> <p>Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dot. konkurencji i zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.</p>

7.	Art. 6. ust. 3	proponuje się dokonanie rozbudowy tej przykładowej listy nieuczciwych praktyk.	Gdańska Grupa Radców Prawnych	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Za takim sposobem podejścia do rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie.</p>
8.	Art. 1	Projekt stanowi, iż ustawa znajduje zastosowanie, w sytuacji, gdy praktyki polegające na nieuczciwym wykorzystaniu przewagi kontraktowej wywołują lub mogą wywołać skutki na terytorium RP. Nie oznacza to, że podmioty będące stronami stosunku handlowego (przedsiębiorca będący nabywcą bądź dostawcą) muszą mieć siedzibę w Polsce. W przypadku jednak, gdy umowa handlowa została zawarta przez podmioty zagraniczne, a umowa ta wywiera skutki na terytorium RP, wobec kogo Prezes UOKiK wykonuje uprawnienia kontrolne? Czy wobec działających w Polsce podmiotów tych stron, nawet jeśli nie były one stronami umowy zawartej poza granicami RP, a tylko wykonują taką umowę?	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	<p>Wyjaśnienie</p> <p>UOKiK nie posiada uprawnień do podejmowania działań poza granicami kraju</p>

9.	Art. 2	Art. 2 ustawy stanowi, że jej postanowienia stosuje się do „ <i>umów nabycia</i> ”. Mając na uwadze treść art. 1 należy więc przyjąć, że chodzi o „ <i>nieuczciwe wykorzystanie przewagi kontraktowej dotyczące umów nabycia</i> ”. Co oznacza ww. zwrot?	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Wyjaśnienia znajdują się w art. 5 i 6.
10.	Art. 2 pkt 1	Czy projektodawca na pewno miał na myśli „rok” (tj. rok kalendarzowy)? Czy też może chodziło o „rok obrotowy” (którego definicja znajduje się w art. 5 pkt 6 projektu)? W art. 13 pkt. 1 i 2 u.o.k.i.k. tj. przepisy dotyczące progów obrotowych, których osiągnięcie wymaga złożenia zgłoszenia zamiaru koncentracji, odnoszą się do pojęcia „roku obrotowego”.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Definicja zawarta w art. 5
11.	Art. 5 pkt 1	– definicja pojęcia przewagi kontraktowej; – definicja ta zawiera pojęcia niedookreślone, których interpretacja jest konieczna przy prawnej analizie działań przedsiębiorców. Chodzi o pojęcia „ <i>znaczej dysproporcji</i> ” oraz „ <i>potencjału ekonomicznego</i> ”.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej. Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dotyczących konkurencji i zwalczania

				nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.
12.	Art. 5 pkt 3 i 4	Definicje dostawcy i nabywcy zawierają błąd logiczny – odwołują się wzajemnie do siebie.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Przepisy art. 5 definiują podmioty w łańcuchu dostaw żywności dla potrzeb ustawy i ich wzajemne relacje.
13.	Art. 5 pkt 3	Definicja pojęcia dostawcy – słowo „oraz” wskazuje, że aby być „dostawcą” należy obie przesłanki spełnić łącznie (tj. wytwarzanie lub przetwarzanie produktów; odpłatne zbywanie produktów). Zgodnie z definicją tego pojęcia zakresem ustawy nie zostaną więc objęte jakiegokolwiek działania m.in. przedsiębiorców zajmujących się wyłącznie sprzedażą hurtową. Przedsiębiorcy ci nie „wytwarzają” ani nie „przetwarzają” bowiem zakupionych od producenta produktów, a jedynie je odpłatnie zbywają.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Projekt ustawy zakłada eliminowanie niedozwolonych zachowań między dostawcami produkującymi towary rolne i spożywcze oraz ich nabywcami. W takim sensie hurtownie są nabywcami i relacje z ich dostawcami są ustawą regulowane.
14.	Art. 5 pkt 4	Art. 5 pkt 4 – definicja pojęcia nabywcy – wątpliwości budzi zwrot „bezpośrednio lub pośrednio”. Skoro ustawa dotyczyć miała umów nabycia zawieranych pomiędzy nabywcą a dostawcą, dlaczego jest mowa o nabyciu pośrednim? Przecież wówczas umowa nabycia nie byłaby zawierana poprzez ww. podmioty.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Odnosząc się do definicji nabywcy należy zauważyć, że teoretycznie na rynku mogą występować takie sytuacje, w których np. podmiot zarządzający siecią franczyzową negocjuje warunki zakupu produktów spożywczych z dostawcami dla swoich franczyzobiorców, nie jest on jednak faktycznym nabywcą tych produktów (może być on tylko pośrednikiem w

				negocjacjach pomiędzy dostawcą a sklepami działającymi w ramach franczyzy). Natomiast produkty te fizycznie może nabywać (dokonywać płatności) franczyzobiorca korzystając z warunków wynegocjowanych przez francyzodawcę.
15.	Art. 6	Zawiera niedookreślony i nieprecyzyjny opis działań niedozwolonych.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Za takim sposobem podejścia do rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie.
16.	Art. 6	<p> dodanie do art. 6 ust. 3 punktu o treści: <i>" dokonywaniu przez nabywcę jednostronnego potrącenia jego wierzytelności z wierzytelnością dostawcy bez wyrażenia uprzedniej zgody dostawcy na potrącenie".</i></p> <p> Proponuje się również dodanie w art. 6 ust. 3 pkt 3 (dotychczasowy - uzależnianie zawarcia umowy lub jej</p>	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Za takim sposobem podejścia do rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie

		kontynuacji od dodatkowych świadczeń) praktyk wskazanych przykładowo w uzasadnieniu ustawy (str. 4 uzasadnienia), takich jak opłata za umieszczenie towaru na półkach, opłaty za niezamówione usługi reklamowe, opłaty za prowadzenie akcji okolicznościowej nabywcy, opłaty za przekazywanie informacji o sprzedaży wyrobów w poszczególnych placówkach handlowych, opłaty z tytułu otwarcia nowej placówki nabywcy, opłaty za brak zwrotów produktów, opłaty za koszty utylizacji produktów względnie opłaty za niezamówione przez dostawcę usługi, dotyczące np. badania jakości produktów.		zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie.
17.	Art. 12	Przewiduje ścieżkę pisemnego zawiadomienia składanego przez przedsiębiorcę dotyczącego podejrzenia stosowania wobec niego praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Złożenie takiego pisemnego zawiadomienia może spotykać się z podobnymi retorsjami ze strony podmiotów wykorzystujących przewagę konkurencyjną, na które zwraca się uwagę w uzasadnieniu. Dlatego też praktyczne zastosowanie tego przepisu może być znikome.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOSCI Związek Pracodawców	Uwaga niezasadna Procedura przyjęta w projekcie ustawy gwarantuje anonimowość.
18.	Art. 17	Kontrola u każdego przedsiębiorcy – zapis nieprecyzyjny; czy chodzi o jakiegokolwiek przedsiębiorcę z rynku, czy przedsiębiorcę przeciwko któremu toczy się postępowanie (czyli zgodnie z pkt. 14 – strona postępowania).	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOSCI Związek Pracodawców	Wyjaśnienie W trakcie czynności prowadzonych przez Prezesa UOKiK kontroli może zostać poddany każdy, kto może dysponować informacjami ważnymi dla prowadzonego postępowania.

19.	Art. 18	Zakres dowodowy: – pkt. 2) kontrola systemów informatycznych innego podmiotu nadmierne przekroczenie granic kontroli (kontrola rozszerza się na podmioty trzecie - rekomendowane usunięcie zapisu; PONADTO: brak wyłączenia dokumentacji objętej tajemnicą adwokacką – rekomendowane dodanie zapisu o ochronie komunikacji z adwokatem;	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Wyjaśnienie W trakcie czynności prowadzonych przez Prezesa UOKiK kontroli może zostać poddany każdy, kto może dysponować informacjami ważnymi dla prowadzonego postępowania.
20.	Art. 23 pkt 2	Brak suspensywności zażalenia wobec okresu jego rozpatrzenia (min 14 dni + doręczenia) – postulowana poprawka: suspensywność zażalenia, a optymalnie: usunięcie zapisu w art. 18 ust. 1 pkt. 2 o kontroli u podmiotów trzecich;	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Zgodne z innymi ustawami
21.	Art. 29	Publikowane powinny być decyzje ostateczne (prawomocne). W przeciwnym razie, w przypadku uchylenia decyzji przez SOKiK, publikacja decyzji jeszcze nieprawomocnej przez UOKiK będzie godziła w reputację przedsiębiorcy.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Zgodna z innymi ustawami. Ma charakter edukacyjno-informacyjny.
22.	Art. 32	Art. 32 projektu ustawy wskazuje, że kara za stosowanie nieuczciwych praktyk nie może być większa niż 3% obrotu – jeśli dopuszczono się naruszenia zakazu stosowania praktyk z art. 6 choćby nieumyślnie. Zdaniem PFPŻ ZP kara powinna dotyczyć umyślnego naruszenia, zwłaszcza jeżeli proponowana kara wynosi do 50 mln za nieumyślność.	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Zgodna z innymi ustawami.
23.	Art. 34	Art. 34 – Przepis ten dotyczy nałożenia kary przez Prezesa Urzędu za opóźnienia w wykonaniu decyzji lub wyroków sądowych. Zgodnie z przepisem tym kara może zostać nałożona na „dostawcę, nabywcę lub innego przedsiębiorcę”. Nie wiadomo jednak, kto mógłby być	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOŚCI Związek Pracodawców	Uwaga nieuwzględniona Inny przedsiębiorca kontrolowany przez UOKiK w zakresie projektowanej ustawy, który nie

		<p>tym „innym przedsiębiorcą”.</p> <p>Kara w wysokości euro 10.000 –dziennie jest bardzo dolegliwa i nieproporcjonalna, godzi w mniejszych przedsiębiorców;</p>		<p>przekazuje informacji lub przekazuje informacje niezgodne z prawdą.</p> <p>Tylko wysoka kara może mieć charakter prewencyjny wymiar kary jest stopniowalny, a 10 000 euro to kara maksymalna.</p>
24.	Art. 36 ust. 4	Art. 36 ust. 4 – okolicznością obciążającą nie może być dokonanie uprzednio naruszenia przed wejściem w życie tej ustawy (naruszenie zasady nieretroaktywności).	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOSCI Związek Pracodawców	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt nie wprowadza przepisów, które odnosiłyby się do czynności podjętych przed wejściem w życie ustawy.</p>
25.	Art. 40	Art. 40 - W proponowanej zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych wprowadzono przepisy o karach pieniężnych za zakup produktów rolnych bez pisemnej umowy lub na podstawie umowy niespełniającej warunków określonych w przepisach. Proponowana kara pieniężna w wysokości 10 % wartości produktów jest rażąco wysoka i narusza tym samym zasadę proporcjonalności. Naszym zdaniem wysokość kary powinna być kilkakrotnie niższa. Należy wziąć pod uwagę, że zbyt wysoka kara uniemożliwi sprzedaż produktów małym gospodarstwom rolnym, których produkcja ulega znacznym wahaniom w poszczególnych latach, gdyż tacy dostawcy	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOSCI Związek Pracodawców	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Kara powinna mieć przede wszystkim charakter prewencyjny. Niska kara nie spełni swojej funkcji.</p>
26.	Art. 41	Art. 41 – brak przepisów intertemporalnych, tzn. jaki jest status postanowień umów zawartych przed wejściem w	POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOSCI Związek	<p>Uwaga nieuzasadniona</p> <p>Projekt nie wprowadza przepisów,</p>

		życie ustawy?	Pracodawców	które odnosiłyby się do czynności podjętych przed wejściem w życie projektowanej ustawy.
27.	Art. 6 ust. 2	Art. 6 ust. 2 w związku z art. 5 pkt. 1 projektu ustawy Definicja nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej jest nieprecyzyjna, zatem pozwala na bardzo szerokie możliwości interpretacji przez UOKiK, co zwiększa niepewność po stronie przedsiębiorców odnośnie oceny zgodności z prawem zawartych umów.	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuwzględniona Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej. Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dotyczących konkurencji i zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.
28.	Art. 6 ust. 3 pkt. 1	Poważne ograniczenie swobody umów poprzez ograniczenie możliwości rozwiązywania umów, szczególnie istotne w związku z brakiem jasnej definicji, co oznacza niezasadność.	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuwzględniona Problem rozwiązywania umów bez uzasadnienia był wielokrotnie podnoszony przez organizacje

				producentów żywności podczas prac nad ustawą. Na takie praktyki uwagę zwrócono również podczas analizy nieuczciwych praktyk w państwach członkowskich, co znalazło odzwierciedlenie m.in. w sprawozdaniu Komisji Europejskiej.
29.	Art. 6 ust. 3 pkt 3	Zakazanie stosowania opłat dodatkowych (np. opłaty marketingowe, logistyczne itp.) przełoży się na wymóg zmiany modelu biznesowego wobec krajowych partnerów biznesowych, ograniczając wobec nich możliwość budowania pakietu usług zwiększających obrót ich produktami, co będzie niekorzystne dla sprzedaży krajowych produktów na polskim rynku.	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuwzględniona Stosowanie dodatkowych opłat za usługi świadczone przez nabywców wobec dostawców nie jest traktowane jako nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, jeśli jest ono dobrowolnie zamawiane przez dostawcę, nie jest od tego uzależnione zawarcie umowy i jest ta usługa ekwiwalentna.
30.	Art. 10	Art. 10 ust. 1 wraz z art. 12 ust. 1 projektu ustawy Możliwość wszczynania postępowania z urzędu oraz składania zawiadomień przez przedsiębiorców może prowadzić w skrajnych wypadkach do sytuacji patologicznych w postaci nękania wybranych przedsiębiorstw oraz używania straszaka w relacjach B2B w postaci zawiadomienia UOKiK (kończenie współpracy czy przegrany przetarg).	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuwzględniona Do chwili wejścia w życie ustawy to mali przedsiębiorcy- producenci żywności mają ograniczone możliwości egzekwowania swoich praw w relacji z dużymi nabywcami ich towarów. Długotrwałe i kosztowne procesy cywilno-prawne i identyfikacja podmiotu skarżącego praktycznie ograniczają możliwość

				dochodzenia przez nich swoich praw.
31.	Art. 32, 33, 34 i 35	Te artykuły nakładają drakońskie kary (min. do 3% obrotu z poprzedniego roku oraz do 50 000 000 euro), w tym kary personalne dla kierownictwa firm, są czymś niespotykanym i muszą budzić sprzeciw przedsiębiorców, gdyż mogą stać się przyczyną bankructwa firmy.	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuwzględniona Przepisy są tożsame z innymi przepisami. Należy wziąć pod uwagę fakt, że tylko wysokie kary mogą zniechęcić przedsiębiorcę do uniemożliwienia przeprowadzenia przez Prezesa UOKiK postępowania.
32.	Art. 31 ust. 1	Treść artykułu przy braku przepisów przejściowych i krótkim okresie <i>vacatio legis</i> może prowadzić do możliwości wszczynania postępowań przez UOKiK wobec umów zawartych przed wejściem w życie przepisów ustawy, co jest naruszeniem jednej z kluczowych zasad prawa jaką jest <i>lex retro non agit</i> .	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuzasadniona Projekt nie wprowadza przepisów, które odnosiłyby się do czynności podjętych przed wejściem w życie projektowanej ustawy.
33.	Art. 41	Ze względu na zakres proponowanych zmian dla modelu biznesowego oraz konsekwencje związane z naruszeniem ustawy, 6-miesięczny okres <i>vacatio legis</i> jest zbyt krótki. Dlatego wnioskujemy o ustalenie daty wejścia w życie ustawy od 1 stycznia 2018 r., co pozwoli	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji	Uwaga nieuwzględniona Istnieje pilna potrzeba wprowadzenia regulacji.

		na dostosowanie się do nowych wymogów prawnych.		
34.	Art. 1	Art. 1, w którym mowa o zasięgu terytorialnym stosowania ustawy – tj. o transakcjach, które mogą wywołać skutki na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z treścią przywołanego artykułu powstaje pytanie o stosowanie ustawy wobec podmiotów zagranicznych nieposiadających siedziby na terenie RP, a dokonujących transakcji nabycia lub sprzedaży przez polskiego pośrednika, działającego w imieniu i na rzecz podmiotu zagranicznego.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Wyjaśnienie UOKiK nie posiada uprawnień do podejmowania działań poza granicami kraju
35.	Art. 3	Art. 3, który wyłącza określone grupy dostawców z zakresu stosowania ustawy, tj. członków spółdzielni oraz członków grup producenckich. W naszej opinii do art. 3 należy dodać również ust. 3 wyłączający z zakresu obowiązywania ustawy członków organizacji producenckich powołanych na mocy tzw. „Pakietu mleczarskiego”, gdyż służą one dokładnie takiemu samemu celowi, co grupy producenckie, tj. zwiększeniu potencjału negocjacyjnego rolników.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Inny jest cel funkcjonowania grup producentów, a inny uznanych organizacji.
36.	Art. 5	Art. 5: punkt 1), w którym mowa o zarówno w lit. a) jak i b) o braku „wystarczających i faktycznych możliwości zbycia/nabycia produktów rolnych lub spożywczych”. Powstaje pytanie co oznacza stwierdzenie „brak wystarczających i faktycznych możliwości zbycia / nabycia”. Czy np. fakt, że w danym powiecie funkcjonuje tylko jeden odbiorca surowców rolnych oznacza, że dostawca nie ma wystarczających i faktycznych możliwości zbycia swojego produktu? Naszym zdaniem kwestia ta wymaga doprecyzowania. punkt 1), w którym mowa zarówno w lit. a) jak i b) o	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega

		<p>„znaczej dysproporcji w potencjale ekonomicznym”. Kwestia ta wymaga szczegółowego doprecyzowania. punkt 2), w którym zdefiniowano pojęcie przedsiębiorcy – czy zakresem tej definicji objęci są również rolnicy indywidualni? punkt 3) i 4) definiują nabywcę i odbiorcę zarówno w odniesieniu do definicji przedsiębiorcy z punkt 2), jak też do siebie wzajemnie – jest to tautologia i jako taka nie może mieć zastosowania w przepisach prawa.</p>		<p>nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej. Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dot. konkurencji i zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.</p> <p>Jednocześnie należy dodać, że każdy przypadek będzie badany przez Prezesa UOKiK indywidualnie, z uwzględnieniem warunków rynkowych i potencjału stron.</p>
37.	Art. 6 ust. 1	<p>Art. 6. 1. w brzmieniu: <i>Zakazane jest nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy.</i> Postulujemy zastąpienie słowa „oraz” słowem „lub”, gdyż w przeciwnym wypadku dosłowna interpretacja tak sformułowanego zapisu może skutkować domniemaniem, iż zakaz obejmuje jedynie przypadki jednoczesnego wzajemnego nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej.</p>	Związek Polskich Przetwórców Mleka	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Przepis jest poprawnie skonstruowany z punktu widzenia Zasad techniki prawodawczej.</p>
38.	Art. 6 ust. 2	<p>Art. 6 ust. 2 , w którym stwierdzono: <i>„Wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża lub narusza</i></p>	Związek Polskich Przetwórców Mleka	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach</p>

		<p><i>istotny interes drugiej strony</i>” wymaga doprecyzowania w zakresie definicji „<i>dobrych obyczajów</i>” w odniesieniu do stosunków handlowych. Ponadto wykorzystanie przewagi kontraktowej nie może zachodzić w przypadku, gdy nie zostało faktycznie dokonane, zatem samo zagrożenie interesów (które również wymaga definicji) drugiej strony umowy nie może stanowić podstawy definicji wykorzystywania przewagi kontraktowej. Dodatkowo określenie „<i>istotny interes</i>” wymaga zdefiniowania. Ponadto brak zawarcia umowy również może zagrozić interesom jednej ze stron, co w myśl projektowanych przepisów oznaczałoby, że strony umowy nie mogą odmówić podpisania umowy, jeżeli miałyby to zagrozić interesom jednej ze stron. Tak daleko posunięta ingerencja w swobodę zawierania umów nie funkcjonuje w żadnym systemie prawnym cywilizowanych krajów, zatem w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych postulujemy wykreślenie z art. 6 ust. 2 słowa „<i>zagroza</i>”</p>		<p>członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej.</p> <p>Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dot. konkurencji i zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.</p> <p>Jednocześnie należy dodać, że każdy przypadek będzie badany przez Prezesa UOKiK indywidualnie, z uwzględnieniem warunków rynkowych i potencjału stron.</p> <p>Najpierw musi być stwierdzona przesłanka dot. przewagi kontraktowej.</p>
39.	Art. 6 ust. 3	<p>Zastosowanie wyrażenia „<i>w szczególności</i>” oznacza, że katalog nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nie jest zamknięty. Daje to zbyt duże</p>	Związek Polskich	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Za takim sposobem podejścia do</p>

		<p>możliwości interpretacyjne, zarówno podmiotom zaangażowanym w transakcje, jak też Prezesowi UOKiK oraz sądom. Postulujemy wykreślenie wyrażenia „w szczególności” z Art. 6, ust. 3.</p> <p>punkt 1) jeżeli treść umowy nie stanowi inaczej jej rozwiązanie nie wymaga uzasadnienia – postulujemy zatem wykreślenie Art. 6, ust. 3 pkt 1). Ponadto uzasadnienie rozwiązania umowy może nie być w żaden sposób związane z relacjami handlowymi pomiędzy dwoma podmiotami, zatem wymóg uzasadnienia rozwiązania umowy pozostanie de facto martwym przepisem.</p>	Przetwórców Mleka	rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie.
40.	Art. 23 ust 1	Art. 23. 1. – postulujemy wydłużenie terminu zażalenia na czynności kontrolne do 14 dni.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Przepisy jednolite z innymi ustawami.
41.	Art. 32 ust 1	Art. 32. 1. – postulujemy uzależnienie wysokości kary pieniężnej od wartości przedmiotu umowy pomiędzy dostawcą a nabywcą w wyniku której doszło do naruszenia zakazu określonego w Art. 6 ustawy np. w wysokości 10% - co w większości przypadków pozwoli uniknąć zagrożenia sytuacji finansowej karanego podmiotu, a jednocześnie odbierze mu marżę lub przynajmniej jej część wynikającą z realizacji takiej umowy.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Przepisy jednolite z innymi ustawami, np. o ochronie konkurencji i konsumentów. W projekcie określono maksymalny wymiar kary. Trzeba wziąć pod uwagę, że Prezes UOKiK podejmując decyzje o wysokości nakładanej kary każdorazowo ocenia przesłanki. Ponadto decyzje Prezesa mogą być zaskarżane i podlegają ocenie sądu.

42.	Art. 32 ust 2, ust. 3 i ust. 4	W konsekwencji zgłoszenia uwagi pkt 41 postulujemy wykreślenie art. 32 ust. 2, ust. 3 i ust. 4, odnoszące się do sposobu określenia wysokości obrotu. Ponadto niewątpliwie pojawią się trudności w ustaleniu wysokości obrotów np. rolników indywidualnych lub podmiotów powstałych w danym roku lub podmiotów, które zawiesiły na jakiś czas działalność i niepowiadających dokumentów księgowych z lat poprzednich.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Ponieważ uwaga nr 41 nie została uwzględniona, to ta również nie jest uwzględniona.
43.	Art. 33	Art. 33. nie precyzuje od czego ma zależeć wysokość kary nakładanej przez Prezesa UOKiK [patrz punkt 13) niniejszej opinii], a uznaniowość w takim przypadku może rodzić zachowania korupcyjne – zwłaszcza przy potencjalnej wysokości kary wynoszącej 50 mln euro Ponadto stoimy na stanowisku, że nieumyślne zachowania wymienione w art. 33 nie powinny być obkładane tak wysoką karą (do 50 mln euro). Postulujemy wykreślenie określenia „choćby nieumyślnie” z art. 33 i zastąpienie go stwierdzeniem „bez uzasadnienia”. W tym kontekście proponujemy uzupełnienie art. 33 o katalog akceptowalnych uzasadnień np. klęska żywiołowa, choroba uniemożliwiająca poddanie się kontroli (wraz z zaświadczeniem lekarskim), prace remontowe rozpoczęte przed wszczęciem postępowania przez Prezesa UOKiK itp.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Prezes UOKiK prowadzi postępowanie z uwzględnieniem wszystkich indywidualnych okoliczności, biorąc pod uwagę zarówno uwarunkowania zewnętrzne, jak i dotyczące przedsiębiorcy objętego postępowaniem. Wysokość kary jest wynikiem wszystkich tych czynników.
44.	Art. 34	Art. 34 nie precyzuje od czego ma zależeć wysokość kary nakładanej przez Prezesa UOKiK, a uznaniowość również w tym przypadku może rodzić zachowania korupcyjne .	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Art. 36 precyzyjnie określa od czego zależy wysokość kary nakładanej przez Prezesa UOKiK.

45.	Art. 35	Art. 35 – nakładanie kar na osoby fizyczne zatrudnione w podmiocie podlegającym kontroli może rodzić patologie na gruncie prawa pracy. W związku z powyższym postulujemy wykreślenie art. 35. ust. 1 oraz ust. 2.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Ustawa jednolita z innymi ustawami.
46.	Art. 36	Art. 36 nie precyzuje dokładnie jak wyliczana będzie wysokość kar nakładanych w związku z art. 32, 33, 34 oraz art. 35 – w związku z powyższym postulujemy szczegółowe określenie wysokości kar jako procent danej wielkości (np. wartość umowy, obrót, przychód, wynagrodzenie za pracę itp.). Uznaniowość w tym zakresie może rodzić zachowania korupcyjne.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga nieuwzględniona Ustawa jednolita z innymi ustawami.
47.	Art. 40 pkt 3	Art. 40 pkt 3 – nadanie ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa uprawnienia do regulowania okresu trwania umów oraz terminów ich zawierania jest naszym zdaniem zbyt daleko idącą ingerencją w funkcjonowanie rynku i w swobodę zawierania umów. Działanie Ministra, nawet w dobrej wierze nie uwzględni nigdy szeregu przypadków wymagających indywidualnego podejścia – np. konieczności lub potrzeby zawarcia umowy jednorazowej dostawy. Z uwagi na powyższe postulujemy wykreślenie art. 40 pkt 3.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	Uwaga bezzasadna, gdyż zrezygnowano z projektowanej zmiany.
48.	Art. 40 pkt 4	Art. 40 punkt 4 zawiera odniesienia do rozporządzenia nr 1308/2013 – można domniemywać, że chodzi o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, jednakże nie jest to wspomniane w projekcie ustawy.	Związek Polskich Przetwórców Mleka	We wcześniejszych przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych został wprowadzony skrót dla rozporządzenia nr 1308/2013.

49.	Uwaga ogólna	Zbyt otwarty, niedoprecyzowany katalog zakazanych i nieuczciwych praktyk z tytułu działań wykorzystujących tzw. przewagę kontraktora, wysokość kar, ocenę szkodliwości itp.	ZPOW Hortino Leżajsk	Uwaga nieuwzględniona Za takim sposobem podejścia do rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie.
50.	Art. 40	Art. 40 w rozdziale 9c należy wprowadzić odniesienie do art. 125 rozporządzenia 1308/2013. Art. 127 ma zastosowanie do 30.09.2017, czyli do zakończenia systemu kwot na rynku cukru. Natomiast art. 125 obowiązuje przez cały czas trwania regulacji i odnosi się do zał. X, który określa warunki zakupu buraków cukrowych oraz elementy, które muszą znaleźć się w umowie kontraktacji.	Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego	Uwaga uwzględniona
51.	Art. 6 ust. 3	Art. 6. Ust. 3 proponuje się rozszerzenie katalogu nieuczciwych praktyk o zapis dotyczący braku odniesienia do ceny, a w szczególności braku mechanizmu cenowego lub wprowadzanie zapisu ceny jako sztywnej wartości liczbowej – ceny w dniu (ceny dnia) w zawieranych umowach kontraktowych	Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”	Uwaga nieuwzględniona Należy zauważyć, że zgłaszany problem wysokości cen uzyskiwanych w transakcjach nabycia towarów rolno-spożywczych nie mógł znaleźć

		dotyczących produktów o dynamicznie zmieniających się cenach (np. rynek żywca wieprzowego, mleka).		rozwiązania w projektowanej ustawie z uwagi na zbyt dużą ingerencję administracji w stosunki umowne między stronami umów.
52.	Art. 2 pkt 1	<p>Użycie na końcu art. 2 pkt 1 wyrazu „oraz” jest założone – jeżeli tak to do stosowania ustawy muszą być konieczne spełnione razem dwa warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obrót nabywcy lub dostawcy, w roku poprzednim, musi przekraczać 100 mln zł, - łączna wartość obrotów między nabywcą i dostawcą przekracza 50 tys. zł rocznie (w danym roku lub w jednym z dwóch poprzedzających), <p>tym samym może powstać zagrożenie „sztucznego” podziału organizacyjno-prawnego podmiotów w celu uniknięcia stosowania wobec nich projektowanej ustawy.</p> <p>W szczególności gdy przepisy karne są restrykcyjne – duża wysokość potencjalnych kar nawet za nieumyślność postępowania.</p>	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Określone warunki zostały dla potrzeb całego łańcucha dostaw żywności i trudno określić na obecnym etapie jak będą zachowywały się podmioty i jaka to będzie skala.</p>
53.	Art. 5 pkt 4	doprecyzowanie definicji zawartej w art. 5 pkt 4	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Po przeprowadzeniu analiz rozwiązań przyjętych w innych państwach członkowskich, a także przepisów krajowych w tym zakresie w projektowanej ustawie zaproponowano ogólną definicję przewagi kontraktowej, określono ogólnie co oznacza nieuczciwe jej wykorzystywanie oraz sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi</p>

				<p>kontraktowej.</p> <p>Z uwagi na regulowany zakres problematyki trudne było precyzyjne zdefiniowanie poszczególnych określeń i pojęć. Wykorzystano także już istniejące przepisy prawa dotyczących konkurencji i zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych, które posługują się sformułowaniami powszechnie i zwyczajowo używanymi w relacjach handlowych i społecznych.</p>
54.	Art. 6	<p>W ustawie powinno się zachować równowagę pozycji nabywców i dostawców.</p> <p>Konsekwentnie w art. 6 powinno się dodać zapisy dotyczące nieuczciwych działań dostawców np.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie lub opóźnianie dostaw w stosunku do wcześniejszych uzgodnień, - dostarczanie produktów o niższej jakości lub o innych parametrach niż uzgodnione. 	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Za takim sposobem podejścia do rozwiązania problemu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przemawiała przede wszystkim dynamika zmian, jakie zachodzą w zakresie powstawania nowych negatywnych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Wprowadzenie do ustawy zamkniętej listy zachowań mogłoby doprowadzić do sytuacji, że ustawa byłaby nieskuteczna w niedługim czasie po jej wejściu w życie.</p>
55.	Art. 7 ust. 3	<p>Brzmienie art. 7 ust. 3 koniecznie wymaga zmiany – w obecnym brzmieniu:</p> <p><i>„3. Ciężar udowodnienia, że praktyka naruszająca zakaz, o którym mowa w art. 6, została zaprzestana spoczywa na stronie postępowania.” –</i></p>	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Ustawa tożsama z innymi ustawami, w szczególności z przepisami o</p>

		<p>jest wprowadzone swoiste domniemanie, iż zawsze jest kontynuowana praktyka naruszająca zakaz i na podejrzanego jej stosowania nakłada się obowiązek wykazania swojej niewinności.</p> <p>Jest to rażąca sprzeczność z podstawowymi zasadami demokratycznego państwa prawa – domniemanie niewinności.</p>		ochronie konkurencji i konsumentów.
56.	Art. 18 ust. 1 pkt 4	Do doprecyzowania zagadnienie kto ma pokrywać koszty czynności określonych w art. 18 ust. 1 pkt 4.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Ustawa tożsama z innymi ustawami</p>
57.	Art. 19 ust. 1	Postanowienia art. 19 ust. 1 w znacznej części są powieleniem postanowień zawartych w art. 18.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Art. 18 dotyczy kontrolującego, a art. 19 dotyczy kontrolowanego.</p>
58.	Art. 20 ust. 1 pkt 1	Postanowienia art. 20 ust. 1 pkt 1 są powieleniem postanowień art. 18 ust. 1 pkt 4 – nadal nie jest uregulowane zagadnienie kto ponosi koszt tych czynności – stwierdzenie, iż „sporządza we własnym zakresie kopie lub wydruki” nie oznacza, iż jest obowiązany ponosić koszt tych czynności.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Ustawa tożsama z innymi ustawami</p>
59.	Art. 33	<p>Do rozważenia ograniczenie wysokości maksymalnej kary określonej w art. 33 w kwocie 50 mln EUR np. za udzielenie informacji „wprowadzających w błąd” - w praktyce w wielu przypadkach zakwalifikowanie informacji jako wprowadzającej w błąd jest często dyskusyjne i problematyczne.</p> <p>Jednocześnie do rozważenia czy ustalona w art. 34 maksymalna wysokość kary do 10 tys. EUR nie jest za niska – w kontekście wysokości kary z art. 33.</p>	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Przepisy są tożsame z innymi przepisami.</p> <p>Należy wziąć pod uwagę fakt, że tylko wysokie kary mogą zniechęcić przedsiębiorcę do uniemożliwienia przeprowadzenia przez Prezesa UOKiK postępowania.</p>

60.	Art. 35 ust. 1	Uwaga techniczno-legislacyjna - w art. 35 ust. 1 nie doprecyzowano podstawy naliczania kary - „do pięćdziesięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia” – przeciętne wynagrodzenia za jaki okres i zakres wypłat.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	Uwaga nieuwzględniona Ustawa tożsama z innymi ustawami
61.	Art. 35 ust. 2 pkt 1	Do rozważenia w art. 35 ust. 2 pkt 1 w zw. z ust. 1 znaczne ograniczenie wysokości maksymalnej kary dla „ osoby upoważnionej przez kontrolowanego, o której mowa w art. 19, za: a) udzielenie w toku kontroli nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji żądanych przez Prezesa Urzędu,” Zagrożenie tak wysoką karą (ponad 200 tys. zł) za np. udzielenie informacji wprowadzających w błąd (w praktyce taki zarzut może mieć osoba udzielająca w dobrej wierze informacji cząstkowych) spowoduje, iż pracownicy będą odmawiać wyznaczania ich jako osoby upoważnione do udzielania informacji.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	Uwaga nieuwzględniona Ustawa tożsama z innymi ustawami
62.	Art. 40	Art. 40. Zmiany w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych. 1. w art. 40i – do zmian następujące zagadnienia: a) wprowadzono „sztywny” mechanizm naliczania kar - w wysokości 10% wartości nabytych produktów, b) <u>Szczególnie ważne zagadnienie</u> – nie określono co rozumie się przez wyrażenie „wartość nabytych produktów” : - czy wszystkich nabytych przez ten podmiot, - czy tylko nabytych bez pisemnej umowy, c) nie określono okresu przedawnienia naliczania kary –	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego	Wyjaśnienie Kara w wysokości 10% dotyczy towarów nabytych bez pisemnych umów.

		<p>Przy obecnym brzmieniu art. 40i - teoretycznie po kilkunastu latach można byłoby nałożyć karę w wysokości 10% od całego obrotu – za jeden przypadek nabycia produktów bez pisemnej umowy.</p> <p>2. w art. 40j - nie wprowadzono mechanizmu umożliwiającego organowi dokonywania miarkowania wysokości kary - analogicznie jak w art. 36.</p>		
--	--	--	--	--

KPRM

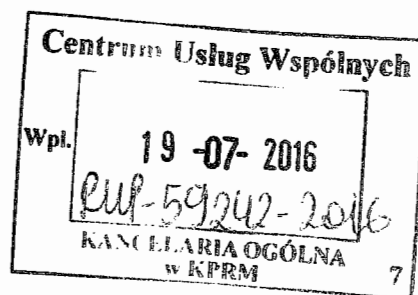
AAA132646

Warszawa, dnia 19 lipca 2016 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.816.2016.akr/8

dot.: RM-10-82-16 z 13.07.2016 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej *projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi*,
wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię:

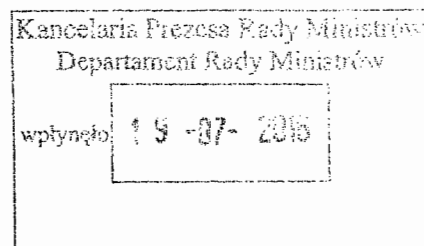
Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU
Konrad Szymański
Konrad Szymański

Do wiadomości:

Pan Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 18 sierpnia 2016 r.

DP-IV-MJ-024-439/16

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 18.08.2016

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 2 sierpnia 2016 r. (znak: GMS-WP-173-228/16) dotyczącego rządowego projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej o obrocie produktami rolnymi i spożywczymi uprzejmie informuję, że Narodowy Bank Polski nie zgłasza uwag do powyższego dokumentu.

Z poważaniem,

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2016 r.

BSA I-021-368/16

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz.....

Data wpływu.....22.08.2016.....

Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 2 sierpnia 2016 r., GMS-WP-173-228/16 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *rządowego projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.*

Z wyrazami szacunku

WZ.

Teresa Flemming-Kulesza
Prezes Sądu Najwyższego

BSA I-021-368/16

UWAGI

do rządowego projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi

1. Rządowy projekt ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi wprowadza nową instytucję prawną wraz z kompleksowymi przepisami dotyczącymi postępowania administracyjnego w sprawach objętych regulacją niniejszego projektu.

Projekt wypada ocenić częściowo krytycznie, w szczególności ze względu na wąski zakres objętych regulacją stanów faktycznych (fragmentaryczność regulacji), metodę regulacji oraz pominięcie istniejących instytucji i norm: a) cywilnoprawnych, dających stronom swobodę kształtowania stosunków zobowiązaniowych, które w sposób generalny obejmują swym zakresem wszystkie dwustronnie zobowiązujące umowy cywilnoprawne (por. np. art. 353¹, 354-355, 388, 481 k.c.), jak również: b) obowiązujących norm o charakterze administracyjnoprawnym, w szczególności ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.jedn. Dz.U. z 2003 r., nr 153, poz. 1503 ze zm.) oraz ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.). Niektóre rozwiązania o charakterze karnoadministracyjnym ocenić należy jako zbyt surowe, zaś koncepcję karnoadministracyjnego kształtowania kultury prawnej jako nadmiernie biurokratyczną oraz – z punktu widzenia podmiotów obrotu gospodarczego – podważającą zaufanie do państwa i stanowionego przezeń prawa (por. oceny podmiotów uczestniczących w konsultacjach społecznych).

2.1. Projekt ustawy znajdzie, w intencji projektodawców, zastosowanie do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich w rozumieniu przepisów o bezpieczeństwie żywności, zawieranych między nabywcami a

dostawcami tych produktów, w obrocie profesjonalnym, lecz wyłącznie w sytuacji, gdy obroty handlowe między stronami umowy osiągną określone projektem ustawy pułapy kwotowe (art. 2; art. 5 projektu). Zakres regulacji jest dodatkowo ograniczony przez liczne wyłączenia zawarte w art. 4 projektu, ze szkodą dla przejrzystości i zrozumienia *ratio legis*.

2.2. Zgodnie z art. 4 przepisy projektu ustawy nie wyłączają zastosowania innych norm, w tym norm cywilnoprawnych. W konsekwencji może doprowadzić to do niewspółmiernej w stosunku do naganności ocenianego zachowania kumulacji sankcji administracyjno-, karno- i cywilnoprawnych.

2.3. Zakazane praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową zdefiniowane są w art. 7 projektu. Definicję należy ocenić jako wadliwą. Dotyczy ona okoliczności mających charakter obiektywny, tj. nieodnoszących się do subiektywnej strony działania podmiotów rynku produktów rolnych i spożywczych, a jedynie do bliżej nieokreślonych proporcji potencjału ekonomicznego oraz okoliczności rynkowych wyrażających się w istnieniu konkurencyjnych przedsiębiorstw odpowiednio po stronie zbywców lub nabywców. Definicja zawiera szereg sformułowań niedostatecznie precyzyjnych, takich jak: „wystarczające i faktyczne możliwości zbycia”, „znaczną dysproporcja w potencjale ekonomicznym” (art. 7 ust. 1 projektu), „istotny interes” (art. 7 ust. 2). Jednocześnie w art. 7 ust. 2 definiuje nieuczciwie wykorzystywanie przewagi kontraktowej jako zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami (należy domyślać się, że nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, por. art. 58 §2 k.c., choć brak zarówno definicji dobrych obyczajów, jak i ew. odesłania), jeśli zarazem narusza istotny interes drugiej strony. Nie jest ono *per se* zakazane, a jedynie stanowi podstawę do wymierzenia sankcji o charakterze administracyjnym. Nie wiadomo wobec tego czym odróżniają się nieuczciwe praktyki tego typu od zbioru praktyk polegających na wykorzystaniu przewagi kontraktowej.

Art. 7 ust. 3 zawiera przykładowy katalog stanów faktycznych, pokrywający się w dużej mierze z katalogiem z art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powstaje w związku z tym pytanie o zasadność regulacji powtarzającej istniejące już normy. Celowe byłoby odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 385¹-385⁴ k.c. dotyczących umów w obrocie konsumenckim. Pozytywnie wypada natomiast ocenić otwarty charakter ww. katalogu, który daje orzecznictwu

szansę na zindywidualizowanie innych form nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej, w toku stosowania ustawy i w powiązaniu z praktyką obrotu.

2.4. Aparat pojęciowy zaprezentowany w ustawie odbiega od zasadniczego modelu kodeksowego. Przez swoją odmienność może prowadzić do terminologicznego chaosu, w szczególności do rozbieżności interpretacyjnych w orzecznictwie sądowym i sądownoadministracyjnym. Np. art. 2 zawiera definicję umowy nabycia produktów rolnych lub spożywczych, podczas gdy wystarczyłoby odniesienie do uregulowanych kodeksowo umów kupna-sprzedaży (art. 535 i n. k.c.), dostawy (art. 605 i n. k.c.) lub zwłaszcza kontraktacji (art. 613 i n. k.c.; por. A. Stelmachowski/M. Korzycka-Iwanow, w: J. Rajski [red.], System Prawa Prywatnego. Zobowiązania-część szczegółowa, t. 7, wyd. 3, Warszawa 2011, §§32-40, str. 295-329, w szczególności str. 325-326). Nie wiadomo czy projekt ustawy kształtuje nowy typ umowy (*contractus nominatus*) czy zawiera jedynie nieprecyzyjne odesłanie do norm Kodeksu cywilnego.

3.1. Postępowanie w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową prowadzone jest przed prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zasadne jest postawienie pytania, dlaczego zarówno postępowanie, jak i przepisy prawa materialnego dotyczące praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową nie zostały uregulowane w obowiązującej ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji lub w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, zwłaszcza, iż przepisy proceduralne komentowanego projektu powielają rozwiązania z ustawy o o.k.k. (por. uzasadnienie, str. 7). Przykład regulacji takiego typu stanowią przepisy niemieckie (por. Ocena skutków regulacji, str. 2). Art. 23a i n. u.o.k.i.k. przewiduje sankcje w postaci zakazu stosowania wzorców umownych uznanych za niedozwolone oraz kar pieniężnych (por. art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k.). Także ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (t.j. Dz.U z 2016 r., poz. 3) określa nieuczciwe praktyki rynkowe w działalności gospodarczej i zawodowej oraz zasady przeciwdziałania tym praktykom w interesie konsumentów i w interesie publicznym. Wobec tego w szerszym kontekście wypada zwrócić uwagę na potrzebę doprecyzowania zakresów regulacji ww. ustaw.

3.2. Poważne wątpliwości budzi wskazanie w art. 27 projektu na „uprawdopodobnienie” zaistnienia zachowań, o których mowa w art. 6 projektu ustawy, co stanowić ma przesłankę do zobowiązania strony przez prezesa UOKiK do podjęcia

określonych działań. Wątpliwe jest, że już samo uprawdopodobnienie, nie zaś udowodnienie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej, stanowi podstawę faktyczną nałożenia sankcji, zważywszy na szerokie uprawnienia kontrolne, które projekt ustawy przyznaje prezesowi UOKiK. Zaniechanie działań zmierzających do dokładnego ustalenia stanów faktycznych stoi w sprzeczności z wyrażoną w art. 7 k.p.a. zasadą praworządności i wynikającym z niej nakazem dochodzenia do prawdy obiektywnej, gdyż „to właśnie ten etap stanowi «esencję» całego postępowania” (por. F. Elżanowski, Art. 7 Nb 1, por. także Nb 7, w: R. Hauser/M. Wierzbowski [red.], Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, wyd. 2, Warszawa 2015) oraz wynikającą z art. 8 k.p.a. zasadą działania organów administracji w sposób budujący zaufanie obywateli do władzy publicznej. Należy dodać, że w wypadku nakazu zaniechania stosowania praktyki naruszającej zakaz (art. 26 ust. 1 projektu), na stronie postępowania spoczywa ciężar udowodnienia, nie zaś uprawdopodobnienia zaprzestania ww. praktyk. Również ten przepis nie daje się pogodzić z wynikającą z art. 8 k.p.a. dyrektywą nakazującą rozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść obywatela (por. J. Malanowski, Art. 8 Nb 5, *ibidem*).

Pozytywnie wypada ocenić natomiast procedurę wniesienia zażalenia na czynności kontrolne z art. 22 projektowanej ustawy (także odwołanie z art. 29 projektu). Wskazane w nim 7-dniowe terminy będą prowadziły do relatywnie szybkiego rozpatrzenia zażalenia, choć warto zastanowić się, czy nie byłoby celowe wstrzymanie czynności kontrolnych (por. art. 22 ust. 2 projektu) na czas trwania postępowania, o którym mowa w art. 22 ust. 1 projektu. Byłaby to realna ulga dla kontrolowanego przedsiębiorcy w sytuacji, gdyby okazało się, że przeprowadzana przez UOKiK kontrola była niezasadna.

W tym kontekście wydaje się celowe uregulowanie sankcji za złożenie przez przedsiębiorcę-domniemaną ofiarę nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej zawiadomienia, o którym mowa w art. 11 projektu w oparciu o nieprawdziwe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub dokumenty, gdyż byłoby to zachowanie stojące w sprzeczności z dobrymi obyczajami, jak również stanowiące nadużycie prawa prowadzące do powstania zbędnych kosztów funkcjonowania organów administracji publicznej. Należałoby również rozważyć, czy czerpanie przez prezesa UOKiK wiedzy o praktykach nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową powinno następować w drodze zawiadomienia zainteresowanego przedsiębiorcy. Uprawnienie przedsiębiorcy z art. 11 projektowanej

ustawy może prowadzić do nadużyć. Motywację do nadużycia tego rodzaju stanowią mogą w szczególności obszerne obowiązki informacyjne, kontrole Inspekcji Handlowej i kary pieniężne oraz inne obowiązki nakładane na przedsiębiorcę kontrolowanego wg art. 14-21 projektu ustawy.

3.3. W odniesieniu do przepisów o karach pieniężnych zastrzeżenia budzi wysokość kar, o których mowa w art. 34-36 projektu ustawy. Pełnią one niewątpliwie funkcję prewencyjną, choć wypada zwrócić uwagę na ich dużą surowość i bezwzględny charakter (brak przesłanki winy).

4. Projekt ustawy nie budzi wątpliwości odnośnie do techniki legislacyjnej. Projektowany okres *vacatio legis* należy natomiast ocenić jako zbyt krótki w świetle braku przepisów intertemporalnych.